

Jenna Kallio

TAMPEREEN SEUDUN VANHUSTEN ASUMIS- PALVELUYKSIKÖIDEN NIMISTÖ

Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta

Pro gradu -tutkielma

Marraskuu 2022

TIIVISTELMÄ

Jenna Kallio: Tampereen seudun vanhusten asumispalveluyksiköiden nimistö
Pro gradu -tutkielma
Tampereen yliopisto
Kielten maisteriohjelma
Marraskuu 2022

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan Tampereen seudun vanhusten asumispalveluyksiköiden nimistöä. Nimistöstä selvitetään, millaisia ominaispiirteitä nimillä on, ja millaisia nimeämisperusteita ja nimiaiheita hoivakotien lajiin kuuluu. Nimien rakennetta tarkastellaan lähinnä nimenosien ja johdinten tasolta. Hoivakotien nimistö kuuluu kaupallisten yritysnimien ryhmään, joten on myös aiheellista pohtia, missä eri funktioissa nimet toimivat. Tutkimusote on kvalitatiivinen, sisältäen myös kvantitatiivisia piirteitä. Suomalaisista nimistöntutkijoista eniten yritysnimiin perehtynyt on Paula Sjöblom, jonka suomalaisen yritysnimistön havaintoihin pohjaan omankin tutkimukseni.

Nimiaineistoon on koottu kaikki Tampereen, Nokian ja Ylöjärven palvelukotien nimet. Nimiä on aineistossa yhteensä 152 kappaletta. Nimiaineisto koostuu varsinaisista palvelukotien nimistä sekä palvelukotien sisällä toimivien ryhmäkotien nimistä. Nimet on luokiteltu sekä teemoittain nimeämisperusteensa mukaan että nimenosien määrän mukaan.

Tyypillinen palvelukodin nimi on kaksi- tai useampiosainen, yleensä yhdyssanamuotoinen nimi. Tällaisia ovat esimerkiksi *Koivupirtti*, *Hopeapaju* ja *Petsamokoti*. Ryhmäkodin nimi on puolestaan useimmiten yksiosainen, esimerkiksi *Horisontti* tai *Pellava*. Myös IA-johtimelliset nimet ovat erityisen tyypillisiä juuri ryhmäkotien nimissä, esimerkiksi *Tyynelä*, *Rauhala* ja *Käpylä*. Palvelukodin tai ryhmäkodin nimi sisältää tyypillisesti jonkin *koti*-tyypin sanan, kuten esimerkiksi nimissä *Vihnuskoti*, *Koivupirtti* tai *Tapion torppa*.

Yleisin nimiaihe on luonto. Luonnosta inspiroituneita nimiä on aineistossa 24 prosenttia. Yleisimmin käytetty nimiaihe on puut ja puiden osat. Toinen suosittu tapa on lainata nimi ympäröivästä paikannimistöä: nimi otetaan yleensä tunnetuista kohteista, kuten kadunnimestä tai kaupunginosasta. Tällaisia nimiä ovat esimerkiksi *Keihäsniemen koti*, *Lähdeniitty* ja *Villa Niemi*. Ympäröivän paikannimistön mukaan nimetään erityisesti itse palvelukoteja, ei niinkään ryhmäkoteja. Myös henkilönnimien käyttö hoivakotien nimistössä on yleistä. Henkilönnimiä käytetään sekä palvelukotien että ryhmäkotien niminä.

Yritysnimelle on sitä edullisempaa, mitä useammassa funktiossa nimi toimii. Tavallisesti palvelukodin nimi toimii ainakin kahdessa funktiossa. Palvelukotien nimille tyypillisiä funktioita ovat käytännöllinen, houkutteleva, informoiva, integroiva sekä individualisoiva funktio.

Avainsanat: nimistöntutkimus, yritysnimet, kaupalliset nimet

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -ohjelmalla.

LUETTELO KUVIOISTA JA TAULUKOISTA

Kuvio 1. Nimien luokittelu.....	20
Kuvio 2. Keksittyjen luontonimien nimiaiheiden jakautuminen.....	25
Kuvio 3. Henkilönnimien sukupuoli-jakauma.....	29
Taulukko 1. Nimiaineiston jaottelu rakennetyypeittäin.....	36
Kuvio 4. <i>IA</i> -johtimellisten nimien osuus yksiosaisista nimistä.....	37
Kuvio 5. <i>koti</i> -tyyppisten perusosien jakautuminen.....	38

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	4
1.1 Tutkimuksen tavoitteet ja motiivointi.....	4
1.2 Menetelmä.....	5
2 TEOREETTINEN TAUSTA	9
2.1 Yritysnimistä	10
2.2 Yritysnimien merkitys ja sisältö.....	11
2.3 Yritysnimen nimenosat.....	14
2.4 Yritysnimien funktiot	15
2.5 Suomalaiset yritysnimet	17
2.6 Vanhusten asumispalveluyksiköiden nimet.....	19
3 NIMIEN SEMANTTINEN JAOTTELU	20
3.1 Paikallinen nimiaines	22
3.2 Keksityt luontonimet.....	24
3.3 Henkilönnimet.....	27
3.4 Kansanperinne ja kirjallisuus	30
3.5 Muut nimiaiheet	32
3.6 Hoivakodin nimen ja ryhmäkodin nimien välinen suhde.....	33
4 NIMIEN RAKENNE	35
4.1 Nimien rakennetyypit.....	35
4.2 <i>koti</i> -elementin sisältävät nimet.....	37
5 PÄÄTÄNTÖ	40
5.1 Yhteenvedo tutkimuksen tuloksista.....	40
5.2 Jatkotutkimusaiheita.....	42
Lähteet	44
LIITE 1. Nimiaineisto	47
LIITE 2. Nimiaineiston luokittelu nimen määriteosan sisällön mukaan	52

1 JOHDANTO

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan Pirkanmaan alueen vanhusten asumispalveluyksiköiden suomenkielistä nimistöä. Aineisto on koottu Tampereen seudun toimijoilta: Tampereelta, Nokialta ja Ylöjärveltä. Mukana on sekä yksityisiä hoiva-alan yrityksiä sekä kaupungin omia yksiköitä. Tutkimuksessa on niin kvalitatiivisia kuin kvantitatiivisiakin piirteitä: aineiston nimien semantiikkaa tarkastellaan enimmäkseen laadullisesti, ja nimien rakennepiirteitä tutkitaan sekä laadullisesti että määrällisesti.

1.1 Tutkimuksen tavoitteet ja motiivointi

Tämän tutkimuksen tavoite on tehdä yleiskatsaus pirkanmaalaisten vanhusten hoito- ja hoivakotien nimistöön. Nimistä tutkin niiden nimeämisperusteita (paikkakuntaan/paikallisuuteen liittyvät nimet, luontonimet, henkilönnimet jne.) sekä selvitän kunkin nimeämistavan yleisyyttä. Selvitän myös nimien rakennetta. Pohdin samalla myös hieman nimien semanttista sisältöä sekä erittelen nimien funktioita. Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Minkälaista Tampereen seudun vanhusten asumispalveluyksiköiden nimistö on? Mitä ominaispiirteitä varsinaisilla hoivakotien nimillä sekä ryhmäkotien nimillä on?
2. Millaisia nimeämisperusteita ja nimiaiheita asumispalveluyksiköiden nimistössä on?
3. Millaisista rakenteellisista osista nimet koostuvat? (yksi- vai useampiosaisuus, johtimet jne.)
4. Millaisia funktioita nimillä on?

Suomessa nimistöntutkimus on painottunut erityisesti paikannimistön ja henkilönnimistön tutkimukseen. Kaupallisia nimiä ja yritysnimiä on tutkittu selkeästi vähemmän. Suomalaisia yritysnimiä on tutkittu kuitenkin jonkin verran, ja tutkimuksia löytyy melko laajalti eritoten pro gradu -tutkielmissa. Nimistöntutkimuksesta erityisesti yritysnimiin on perehtynyt Paula Sjöblom, joka on tehnyt aiheesta muutamia julkaisuja, mukaan lukien väitöskirjansa (Sjöblom 2006). Oma tutkielmani täyttää yritysnimien tutkimusta koskevaa tutkimusaukkoa. Vanhusten hoito- ja hoivakodit eivät myöskään ole yritysnimiä perinteisimmillään – ovathan hoivakodit kuitenkin ennen kaikkea ihmisten *koteja*, vaikka ne ovat tietysti samalla myös yrityksiä ja työpaikkoja. Nimiä täytyy tarkastella siis myös inhimilliseltä kannalta, eikä pelkästään niiden markkina-arvoa silmällä pitäen. Ikäihmisten avo- ja laitospalveluyksiköiden nimistöä on aiemmin tutkinut Tuija Pohjanvirta Itä-Suomen yliopistoon

tehdyssä pro gradussaan vuonna 2010. Tätä gradua ei ole sähköisesti saatavilla, joten valitettavasti minulla ei ollut siihen pääsyä tätä tutkimusta tehdessäni. Tutkielmassa oli yhtenä avainsanana ”mielikuvat”, joten tutkimus saattaa siinä mielessä olla otteeltaan varsin erilainen kuin omani, sillä en tutki nimistä syntyviä mielikuvia.

Eräänlaiset mielikuvat toimivat tosin minullakin tutkimusaiheen valinnan ensi-innoittajina: pännin merkille, että monilla on mielessä stereotypia siitä, millainen ns. vanhainkodin tyypillinen nimi on. Yleensä stereotypiat ovat tyyliä *Iltarusko* tai *Ruusukoti*, mutta ovatko nimet todellisuudessa sellaisia? Muun muassa tätä kysymystä halusin tutkimuksellani selvittää. Tutkimuksessani käy ilmi, että palvelutalojen nimet ovat itse asiassa harvoin niin koristeellisia ja mielikuvituksellisia kuin ne monien mielikuvissa ovat.

Paula Sjöblom vertaa nimeä talon edustalla olevaan porttiin. Jos ajatellaan, että identiteetti on talo, ja taloa suojelee aita, nimi on tuo aidassa oleva portti. Portin kautta pääsee lähemmäs identiteettiä; nimen tuntijalla ja sen käyttäjällä on mahdollisuus ja lupa astua nimenkantajan omalle alueelle. Nimenkantaja voi olla ihminen, eläin, tavaramerkki tai – kuten tässä tutkimuksessa – yritys. Nimen avulla kaikki elolliset ja elottomat oliot ikään kuin inhimillistetään, ja niille luodaan oma identiteetti. (Sjöblom 2006: 257.) Vastaavasti identiteetin ja ihmisarvon voi helposti ottaa pois, jos nimen tilalle vaihdetaan esimerkiksi numero. Tässä tutkimuksessa pohditaan myös näitä identifiointiin liittyviä kysymyksiä.

1.2 Menetelmä

Aineistoon on valikoitunut kolme pirkanmaalaista kuntaa: Tampere, Nokia ja Ylöjärvi. Tampereen alueelta nimistöä on olemassa eniten, ja Nokia ja Ylöjärvi on otettu mukaan täydentämään nimiaineistoa. Pirkanmaa kyseisine kuntineen on valikoitunut tutkimuksen aineistolähteeksi siitä syystä, että olen itse kotoisin tältä alueelta, jolloin myös hoivakotien nimistön paikalliset ainekset ovat minulle helposti tunnistettavia. Aineiston kooksi tuli tällä tavalla 152 nimeä. Tampereen kaupungin alueelle sijoittuu nimiaineistosta 118 nimeä, Nokian kaupungin alueelle 19 nimeä ja Ylöjärven kaupunkiin 15 nimeä. Nimiaineisto ei todennäköisesti ole aivan täydellinen, sillä joidenkin palvelutalojen nettisivuilla ei ollut tarkasteluhetkellä kattavaa ja selkeää tietoa ryhmäkotien nimistä. Joistakin paikoista sain sähköpostitse kysytyä tarkennuksia, mutta joistakin paikoista viestiini ei vastattu. Joissakin paikoissa nimistö oli ainoastaan epävirallista, enkä ottanut tällaisia nimiä mukaan aineistoon. Esimerkiksi ylöjärveläisessä Keihäsniemen dementiakodissa on kaksi ryhmäkotia, joita kutsutaan

nimillä *Uusi puoli* ja *Vanha puoli*¹. Virallisia nimiä näille ei kuitenkaan ole annettu. Nimiaineisto on kuitenkin näillä rajoituksilla riittävän kattava, jotta siitä voi tehdä päätelmiä.

Nimiaineisto on koottu nimenomaan alueellisesti, eikä tutkimuksessa esimerkiksi tarkastella ainoastaan tiettyjen yksityisten palveluntarjoajien nimistöä. Tällöin nimiaineisto tulee todennäköisesti olemaan sisällöltään ja teemoiltaan kirjavampi. Variaatiota lisää myös se, että mukana on niin yksityisten kuin kunnallisten asumispalveluyksiköiden nimiä.

Aineisto on luokiteltu ryhmiin sekä merkityssisältönsä että rakenteensa mukaan. Jos varsinaisen nimen edessä on jokin määrite- tai tunnistesana tai yrityksen nimi, kuten *Attendo* tai *Hoivakoti* (esim. *Attendo Ruusuvuori*, *Hoivakoti Omenapiha*), analyysiin on otettu ainoastaan varsinainen nimi, esimerkiksi *Hoivakoti Omenapiha* > *Omenapiha*. Nimen tunnistesana on kuitenkin täsmällisyyden vuoksi mukana, merkittynä sulkumerkkien sisään. Joissakin nimissä tunnistesana sisältyy oleellisesti varsinaiseen nimiainekseen, jolloin se on luontevinta laskea kokonaiseksi nimeksi ja ottaa mukaan myös nimen analyysiin. Tällaisia nimiä ovat *Keihäsniemen dementiakoti* sekä *Tiuravuoren palvelukeskus*. Sanojen järjestys ja sijamuoto vaikuttavat oleellisesti: jos *Tiuravuoren palvelukeskus* olisikin **Palvelukeskus Tiuravuori*, tunnistesanan toimiva *palvelukeskus* olisi paljon pienemmässä roolissa.

Aineistossa on mukana sekä kokonaisten yksiköiden nimiä että niiden sisällä toimivien pienempien yksiköiden, ryhmäkotien, nimiä. Aineistoluettelosta (ks. Liite 1) erottuu, kummasta nimestä on kyse: ryhmäkotien nimet on lihavoitu. Leipätekstissä ei ole käytetty lihavointia, vaan nimet erotellaan tarpeen mukaan sanallisesti. Halutessaan nimen luonteen voi tarkistaa liitteenä olevasta nimi-luettelosta. Luettelot eivät ole aakkosellisia, vaan nimet on jaoteltu satunnaisessa järjestyksessä (Liite 1) sekä semanttisen sisältönsä mukaan (Liite 2).

Nimiaineistoa on analysoitu kahdelta eri näkökannalta: nimen semanttisen sisällön sekä nimen rakenteen kannalta. Kuitenkaan näitä kahta näkökantaa ei voi täysin erottaa toisistaan, ja esimerkiksi semanttisen sisällön analyysissä voi olla relevanttia nostaa esiin myös nimien rakenteeseen liittyviä seikkoja. Tarkastelen nimiä samalla periaatteella kuin Taina Saarela (1996: 245) tavaramerkkien nimiä: en pääasiallisesti pyri selvittämään nimien etymologiaa, vaan enemmänkin sitä, millainen tavoite nimellä vaikuttaisi olevan ja vaikuttaisiko se vetoavan kohderyhmäänsä. Etymologista ja nimen alkuperää selvittelevää näkökulmaa olen ottanut mukaan tarvittaessa, jos sillä on ollut nimien luokittelun kannalta merkitystä. Tarkastelen myös hieman nimien funktioita.

---

¹ Sähköpostikeskustelu Katri Suorsalammi-Kanniston kanssa 31.1.2022.

Vanhusten asumispalveluita tarjoavista yksiköistä käytetään monia eri nimiä: *hoitokoti*, *hoivakoti*, *palvelutalo*, *palvelukeskus* ja *vanhainkoti*. Näitä kaikkia käytetään (puhe)kielessä jokseenkin sekkaisin, ja varsinaista rajanvetoa vaikuttaisi olevan vaikea tehdä (Saga-palvelutalot 2022). Merkitysero on usein kuitenkin esimerkiksi *palvelutalolla* ja *palvelukeskuksella*: palvelukeskuksessa on tavallisesti enemmän erilaisia palveluja, kuten päivätoimintaa, ravintola, jalkahoitola tai hierontapiste. Palvelukeskukset toimivat asumispalvelujen lisäksi ikäihmisten kohtaamispaikkoina sekä harrastus- ja virkistystoiminnan järjestäjinä. Kaikissa edellä mainituissa tärkeintä on kuitenkin asumispalveluiden luonne: järjestetäänkö palveluasumista tehostetusti, eli tarjotaanko hoito- ja hoivapalveluja ympärivuorokautisesti vai ainoastaan päiväsaikaan. Oli sitten kyseessä iso *keskus* tai vaatimattomampi *talo*, asumispalvelut ovat pääroolissa, ja erilaisia aktiviteetteja ja palveluita tarjotaan kunkin yksikön resurssien ja tilojen mukaan.

Käytän tutkimuksessani kaikkia edellä mainittuja termejä synonyymien kaltaisesti, useimmiten kuitenkin *hoivakoti*- ja *palvelutalo*-termejä, koska ne ovat sangen yleispäteviä. Esimerkiksi *vanhainkoti*-termiä ei virallisissa yhteyksissä juuri käytetä, pois lukien aineistosta löytyvät Tampereen *Koukkuniemen vanhainkoti* sekä Ylöjärven *Perttelintupa*, joka on omien sanojensa mukaan ”vanhainkoti-osasto” (Ylöjärven kaupunki 2022). *Vanhainkoti* lienee yksi yleisimmistä sanoista, joilla puhekielessä viitataan vanhusten asumis- ja hoivapalveluita tarjoavaan yksikköön. Virallisissa yhteyksissä se tunnetaan vanhentuneelta. Tässä tutkimuksessa viitataan kuhunkin yksikköön tavallisesti sen oman määritelmän mukaisella nimityksellä (esim. *Keinupuiston palvelukeskus*, *Hoivakoti Daalia*). Kun tekstissä puhutaan yksiköistä yleisellä tasolla, olen käyttänyt eri termejä synonyymien kaltaisesti. Tämän tutkimuksen aineisto koostuu ainoastaan yksiköistä, joissa tarjotaan joko palveluasumista tai tehostettua palveluasumista. Tällöin asiakas asuu talossa omassa asunnossaan tai huoneessaan, ja asukas on hoitosuhteessa talon hoitohenkilökuntaan ja saa yksilöllistä, tarpeensa mukaista palvelua ja hoitoa. Tehostetussa palveluasumisessa hoito ja huolenpito on ympärivuorokautista, kun taas palveluasumisessa hoitajat ovat paikalla vain päiväsaikaan, ja asukas saa yleensä itse ostaa tarvitsemansa lisäpalvelut. (Sosiaalihuoltolaki 21 §; Helppy Oy 2022.) En ole ottanut tutkimukseni aineistoon mukaan sairaaloiden osastoja, senioritaloja, lyhytaikaisasumisen paikkoja eikä päiväkeskuksia. Jotkut aineiston toimipisteet tarjoavat kuitenkin (tehostetun) palveluasumisen lisäksi myös esimerkiksi lyhytaikaisasumisen paikkoja tai järjestävät päiväkeskustoimintaa. Tutkimuksessa viitataan palvelukotitoimintaa järjestäviin tahoihin sanalla *yritys*. Todellisuudessa kaikki toimijat eivät ole varsinaisia kaupallisia yrityksiä, vaan joukossa on myös rekisteröityneitä yhdistyksiä sekä säätiöitä. Kuten

todettua, toimintaa järjestävät myös kunnat, joten kaikki kodit eivät ole yksityisten yritysten tai yhdistysten ylläpitämiä. Selvyiden vuoksi tutkimuksessa käytetään kuitenkin yhdenmukaista sanamuotoa.

2 TEOREETTINEN TAUSTA

Nimet kertovat inhimillisen kulttuurin olemassaolosta. Ihmiset ovat kautta aikain nimenneet sellaisia tarkoituksia, joilla on ollut heille jokin merkitys: esimerkiksi maankohoumia, risteyspaikkoja, isoja kiviä, eläimiä ja henkilöitä. (Ainiala et al. 2008: 15–16.) Yhdentekevälle tarkoitteelle ei ole ollut tarpeen keksiä yksilöivää nimeä. Myös jos tarkoitteella (esim. silta, kivi, suo, niitty) ei ole ollut enää yhteisössä merkitystä tai se on kadonnut, sen nimeä ei ole enää käytetty ja se on jäänyt unohduksiin (ks. esim. Ainiala 1997; Kallio 2018). Nimet elävät ja kuolevat ihmisten ja inhimillisen kulttuurin mukana. Nimien avulla jäsennetään ympäristöä, ne toimivat opasteina, ja niiden avulla ilmaistaan omistusta ja haltuunottoa (Ainiala et al. 2008: 18).

Nimeen liittyy aina mielikuvia ja tunteita. Kun esimerkiksi yritykselle annetaan nimi, ihminen alkaa ikään kuin rakentaa tälle elottomalle asialle identiteettiä. (Ainiala et al. 2008: 16.) Kaupallisen nimen tavoite on sama kuin muillakin erisnimillä: se nostaa tarkoitteensa esiin, yksilöi ja erottaa sen muista (Ainiala et al. 2008: 275). Kuten Ainiala ym. huomauttavat, nämä tavoitteet ovat myös markkinoinnin tavoitteita: yksilöivän nimen avulla yritys tai tuote pyritään nostamaan esiin kaikkien muiden vastaavien joukosta. Nimellä luodaan mielikuvia, mieluusti positiivisia, ja nämä mielikuvat vetävät ihmisiä puoleensa. Tietyissä pisteissä tulee kuitenkin ylitarjonnan raja vastaan: kun kaikkiin saman alan nimiin pyritään luomaan samankaltaisia myönteisiä mielikuvia, ne eivät erotu enää toisistaan. (Ainiala et al. 2008: 276.)

Nykyisessä, kaupallistuneessa maailmassa on yhä enemmän myös kaupallisia nimiä. Niiden rajat eivät aina ole selviä. On syntynyt uusia, kaupallisen funktion omaavia nimikategorioita: tällaisia ovat esimerkiksi tapahtumien nimet, kauppakeskusten nimet, pelien nimet sekä artistien nimet. (Ainiala et al. 2008: 323.) Vanhusten asumispalveluyksiköiden nimet menevät myös osaltaan tähän liukuvarajaiseen nimijoukkoon. Hoivakodit ovat nimensä mukaisesti ikäihmisten koteja, mutta samalla myös muun muassa lähi- ja sairaanhoitajien työpaikkoja, sekä sitä kautta yritysmaailmassa kamppailevia yrityksiä. Hoivakotien asukkaat ja heidän omaisensa ovat hoivakotiyritysten asiakkaita, ja heistä kilpaillaan kaikin keinoin. Eräs näkyvä ja toimiva keino herättää mielenkiintoa, luottamusta ja oikeanlaisia tunteita on yrityksen nimi. Nimi on tärkeä kilpailuvaltti.

Tässä tutkimuksessa esitetyt yritysnimiesimerkit ovat pääosin joko keksittyjä tai lainattu Paula Sjöblomin väitöskirja-aineistosta vuodelta 2006. Hänen aineistolähteenään toimii cd-rom-versio Patentti- ja rekisterihallituksen kauppa- ja yhdistysrekisterin Katka-tietokannassa olevista yrityksistä (CD-Katka). Rekisteri on päivätty 1.1.2000, joten esimerkkeinä toimivat yritysnimet eivät välttämättä

ole enää tänä päivänä olemassa olevien yritysten nimiä. Esimerkkinimien oikeellisuus ei kuitenkaan ole tässä tutkimuksessa oleellista, vaan nimet ennen kaikkea havainnollistavat esimerkiksi erilaisia yritysnimien rakennetyyppejä.

2.1 Yritysnimistä

Yritysnimiä on sivuttu markkinoinnin alan tutkimuksessa jonkin verran, mutta niiden kielellistä antia ei juurikaan käsitellä. Markkinoinnin näkökulmasta yritysnimet edustavat lähinnä taloudellista puolta: nimi on riittävän hyvä, jos se auttaa yritystä saavuttamaan (taloudelliset) tavoitteensa. Kielen tutkimuksen näkökulmasta yritysnimet ovat kuitenkin paljon muutakin kuin pelkkä välineellinen resurssi. Niitä tarkastellaan itsenäisinä yhteiskunnan ja inhimillisen kulttuurin osasina, jotka heijastelevat kullekin ajalle tyypillisiä arvoja ja asenteita. Nimet ovat aikansa kielen ja kielen käytön kuva. Yritysnimien tutkimus tuo myös tärkeää täydennystä tarkempaan proprien tutkimukseen, joka koostuu suurilta osin lähinnä paikan- ja henkilönnimistä. (Sjöblom 2000: 144.)

Kaupallisella nimellä on ennen kaikkea kaupalliset tavoitteet. Yrityksen nimi on käyntikortti, joka yrityksestä näkyy ensimmäisenä ulospäin, ja jota kautta ihmiset yleensä yrityksen palveluihin tutustuvat. Ainiala ym. (2008: 291) nostavat tässä yhteydessä esille kolme tärkeää käsitettä: identiteetin, profiilin ja imagon. Identiteetillä viitataan kaikkeen siihen, mitä yritys todellisuudessa on, aidoimmillaan ja persoonallisimmillaan. Profiili on puolestaan se kuva, jonka yritys haluaa näkyvän itsestään ulospäin. Imagolla eli yrityskuvalla viitataan muiden ihmisten mielikuviin yrityksestä. Imago muodostuu suurelta osin subjektiivisesti: minkälaisia asenteita ihmisillä on yritystä kohtaan, ja millä tavoin yrityksen lähettämiä viestejä tulkitaan. Imago onkin näistä kolmesta käsitteestä kenties merkityksellisin, koska yritysmaailmassa oikeanlaisten mielikuvien rakentaminen on elintärkeää. Yrityksen profiilin luonti tapahtuu yleensä joko visuaalisin tai verbaalisin keinoin. Yrityksen nimi lukeutuu verbaalisiin keinoihin. Nimien kautta pyritään tuomaan esille yrityksen identiteettiä, eli niitä asioita, joita yritys pohjimmiltaan edustaa. Nimet puolestaan laukaisevat kuulijoissa mielikuvien ketjun. Silloin yrityksen onkin vain toivottava, että heränneet mielikuvat ovat niitä, joita haluttiinkin nostaa esiin. Nimet voivat ilmaista yrityksestä monta eri asiaa, esimerkiksi toimialan, paikkakunnan tai maan, jossa se toimii. Yrityksen imagon kannalta on myös tärkeää, että yrityksen monet nimet (yksiköt, tuotemerkit jne.) sopivat olemassa olevaan nimistöön ja muodostavat yhtenevän kokonaisuuden. (Ainiala et al. 2008: 291–292.) Näin imagosta tulee selkeämpi ja helpommin hahmotettava.

Nämä edellä esitetyt asiat liittyvät olennaisesti myös yritysnimen funktioihin, joista kerrotaan lisää luvussa 2.4.

Yritysnimillä on läheinen suhde paikannimistöön, esimerkiksi siten että monet yritysnimet sisältävät jonkin läheisen paikan nimen. Jollain tapaa yritysnimet voidaankin ymmärtää jopa osaksi paikannimistöä: jos puhumme esimerkiksi *Leivon Leipomosta*, voimme ajatella esimerkiksi rakennuksen sijaintia Tampereella (*Nähdään Leivon Leipomolla*) tai viitata tarkemmin yritykseen ja sen tarjoamiin palveluihin (*Söin eilen Leivon Leipomon leipää*). Nimi voi joskus toimia samoin kuin osoite, kun yritys voidaan sen nimen perusteella yhdistää johonkin tiettyyn paikkaan. Se voi myös sisältää suoranaisia paikannimiaineksia, esimerkiksi kaupunginosan- tai kadunnimen. Tiettyyn paikkaan liittyvät ainekset eivät kuitenkaan sido yritystä vain ko. paikkaan, vaan se voi toimia nimestään huolimatta muuallakin. Tällaisia yritysnimiä ovat esimerkiksi *Nokia Oyj*, *Vaasan Oy* ja *Iittala*. Yritys ei ole siis paikannimen tavoin kiinteästi sidoksissa tiettyyn paikkaan, vaan käyttäytyy enemmän henkilönimen tavoin. (Sjöblom 2000: 144–149.)

Yritysnimillä onkin erityinen suhde myös henkilönimistöön. Yritysnimillä on yksilöivä funktio, ja nimen tärkein tehtävä on yrityksen ja sen toiminnan identifiointi. Nimien avulla ikään kuin halutaan rinnastaa yritys ihmisiin: sille luodaan “persoonallisuutta” ja “identiteettiä”. Tässä mielessä yritysnimet samastuvat henkilönnimiin. Yritys kuitenkin koostuu loppujen lopuksi ihmisistä, ja sen toiminnan ja kykyjen rajat ovat samat kuin ihmisen. (Sjöblom 2000: 148–149.)

2.2 Yritysnimien merkitys ja sisältö

Mitä yritysnimet sitten tarkoittavat? Kaupallisten nimien merkitys sisältää erilaisia merkitysyhteyksiä, joita muodostuu kielenpuhujien mielissä. Näistä osa on subjektiivisia, osa jaetaan kieliyhteisön kesken. Yritysnimien kantamat merkitykset liittyvät yleensä muun muassa yrityksen toimialaan, omistajaan, sijaintiin tai toiminta-alueeseen. Tällöin kielenpuhujan mielessä yrityksen nimi yhdistyy ko. yrityksen edellä mainittuihin ominaisuuksiin. (Ainiala et al. 2008: 312.)

Jos yritysnimellä on suora merkityssuhde tarkoitteeseensa, se kertoo suoraan esimerkiksi omistajastaan tai toimialastaan. Tällaisia nimiä voivat olla esimerkiksi *Kaijan kampaamo* tai *Polkupyöräkorjaamo Jokinen*. Epäsuora merkityssuhde puolestaan syntyy silloin, kun nimessä esiintyvät sanat liittyvät jonkinlaisen assosiaation kautta tarkoitteeseensa. Assosiaatio on tavallisesti metaforinen (*Päiväkoti Satumetsä*) tai metonyyminen (*Kampaamo Rajut Rastat*). Nimen suhde tarkoitteeseensa ei ole kuitenkaan aina näin selvä. Pakatuksi merkitysyhteydeksi kutsutaan sellaisia ilmauksia, joihin

on pakattu monta erilaista merkityssisältöä. Tällainen nimi voisi olla esimerkiksi *Finteknorex*, josta voi helposti erottaa nimenosat *fin* (viittaa suomalaisuuteen), *tekno* (viittaa tekniikkaan) ja *rex* (lat. kuningas). Jos nimen ei voida katsoa viittaavan suoraan yritykseen, kyseessä on katkaistu merkityssuhde. Tällöin varsinaista semanttista yhteyttä ei ole, vaan merkitykset muodostuvat assosiaatioiden kautta. (Ainiala et al. 2008: 312–314.) Selvää on, että tällaisten merkityssassosiaatioiden muodostuminen vie enemmän tai vähemmän aikaa, ja se edellyttää yrityksen tunnettuutta.

Lain mukaan pelkkä yleinen, yrityksen toimintaan viittaava ilmaus ei voi toimia yrityksen nimenä, koska nimi ei ole tällöin tarpeeksi yksilöivä. Tarvitaan jokin merkitystä kantava elementti, joka voi toimia joko yrityksen toimintaa ilmaisevan osan määrittäen tai vaihtoehtoisesti täysin itsenäisenä osana. Yksilöivä nimenosa voi merkityssisällöltään viitata yrityksen liikeideaan, yleensä kuitenkin joko epäsuorasti tai epätavallisesti. (Sjöblom 2006: 166.) Sellaisissa tapauksissa, joissa nimen katsotaan olevan vakiintunut, voidaan hyväksyä myös joitain senkaltaisia nimiä, joita ei muutoin hyväksyttäisi (Toiminimilaki 8 §). Yksilöivän nimenosan merkityssisällöt voivat olla hyvin monenlaisia. Joskus yksilöivänä nimenosana käytetään myös ns. tekosanoja, eli sanoja, jotka eivät tarkoita millään kielellä mitään. Tekosanojen käyttö onkin itse asiassa hyvin yleistä: niitä käytetään enemmän kuin mitään yksittäistä erisnimien ryhmää. (Ainiala et al. 2008: 306.)

Yritysnimen yksilöivänä nimenosana voi toimia esimerkiksi henkilönnimi. Tällaiset henkilönnimet viittaavat yleensä yrityksen omistajaan tai omistajiin. Nimet voivat viitata myös yrityksen aikaisempaan omistajaan tai perustajaan, ja joissain melko harvinaisissa tapauksissa nimi ei viittaa lainkaan yrityksen menneisiin tai nykyisiin omistajiin. “Keksittyjä” etunimiä voidaan käyttää esimerkiksi silloin, jos nimi sointuu äänteiltään sopivasti yrityksen liikeideaan (esim. *Putki-Pate*), tai vaikkapa jos yritys sijaitsee jollakin henkilönnimen sisältävällä kadulla (Liisankatu > *Liisan toimistotarvike*). (Sjöblom 2006: 167.)

Toisin kuin vieraita sukunimiä, etunimiä saa käyttää yrityksen nimissä vapaasti. Ainoa vaatimus on, että henkilönnimen lisäksi yrityksen nimessä on muitakin osia. Esimerkiksi *Kaapo Oy* ei olisi mahdollinen, mutta *Kaapo Logistics Oy* puolestaan on. (Sjöblom 2006: 167.) Patentti- ja rekisterihallitus tekee kuitenkin toisinaan myös poikkeuksia. Jos yritysnimi ja sen luoma brändi on alallaan vakiintunut ja tunnettu, pelkkä etunimi voidaan hyväksyä viralliseksi yritysnimeksi. Esimerkiksi *Elisa Communications Oyj* sai lyhentää nimensä *Elisa Oyj*:ksi vuonna 2003 (Leppänen 2016: 299). Henkilönnimen käyttäminen yksilöivänä nimenosana on hyvin yleistä: Paula Sjöblomin väitöskirja-aineistossa tällaisia nimiä on 21 prosentista 32 prosenttiin (Sjöblom 2006: 166–167). Yleisintä on, että yksilöivänä nimenosana on etu- ja sukunimen yhdistelmä. Melko tavallisia ovat myös pelkkä

sukunimi tai pelkkä etunimi (tai jokin lempinimenomainen väännös). Kuten Sjöblom huomauttaa, rajanveto ristimänimen ja lempinimen välillä on aina tapauskohtainen, eikä niitä voi aina erottaa ensinäkemältä. Esimerkiksi *Kata* ja *Sampsä* ovat sekä lempinimiä että virallisia etunimiä. Yksi tapa on myös käyttää sukunimeä etunimen alkukirjaim(i)en kanssa (esim. *K. Antikainen Oy*). (Sjöblom 2006: 167–168.)

Paikannimien käyttö yritysnimissä juontaa juurensa jo 1800-luvun ensimmäisiin suomalaisiin yritysnimiin. Paikannimi yrityksen nimen yksilöivänä osana on Sjöblomin aineistossa noin 8 prosentilla nimistä. Paikannimi viittaa yleensä yrityksen sijaintiin tai toiminta-alueeseen. Näitä voivat olla esimerkiksi kadut, kaupunginosat, kaupungit ja jopa maat. Kun yksilöivänä nimenosana on toponyymi, se on tavanomaisimmin genetiivimuodossa (esim. *Turun Talopalvelu Oy*; *Salon Gym & Fitness Center Oy*). Jos paikannimi on nominatiivimuodossa, tällöin yritysnimi on usein vieraskielinen (*Oy Salo Phone Ab*; *Hot Espoo Oy*). Keskustelua herättävät yleensä suomen oikeakielisyysnormeja rikkovat nimet, joissa erisnimi esiintyy taivuttamattomassa muodossa (esim. *Turku Instituutti Oy*). (Sjöblom 2006: 169.) Muutamia vuosia sitten keskusteltiin esimerkiksi, tulisiko Tampereen yliopiston uudeksi nimeksi *Tampere-yliopisto*, jota sitäkin moitittiin liian epäsuomalaiseksi nominatiivialkuisen *Tampere*-sanana vuoksi. Epäselvyyttä aiheutti myös sekaannukseksi väitetty Aamulehdessä julkaistu yhdysviivaton nimiehdotus *Tampere yliopisto*. Lopulta nimeksi valittiin kuitenkin tuttu *Tampereen yliopisto*. (Ainiala et al. 2020: 8.)

Myös muita erisnimiä esiintyy suomalaisessa yritysnimistössä. Tällaisia voivat olla esimerkiksi kauan sitten kuolleiden henkilöiden nimet tai vaikkapa kreikkalaisten jumalten nimet. Taru- ja satuolennot ovat myös yleisesti käytettyjä inspiraation lähteitä, ja niiden mukaan on nimetty esimerkiksi *Moomin Shop Oy* sekä *Väinämöisen Vakka*. (Sjöblom 2006: 172.)

Yksilöivä nimenosa voi muodostua joko yhdestä sanasta, tai sitten kahden tai useamman sanan muodostamasta sanaliitosta. Sanat voivat olla kokonaan suomenkielisiä, tai sana voi sisältää vieraskielisiä aineksia tai olla tekokielineen. Ne voivat sisältää myös kirjainlyhenteitä tai numeroita. Sanaliitot ovat tavallisimmin kaksisanaisia, harvemmin kolmi- tai nelisanaisia. Kieli voi vaihtua myös yksilöivän nimenosan keskellä: Sjöblomilla on aineistossaan esimerkiksi nimet *Taival Cap Oy*, *Turku Kimppatouring* ja *Valo Factory*. Joissain tapauksissa koetellaan jälleen oikeakielisyyden rajoja: sanaliitoiksi kirjoitettuja yhdyssanoja on esimerkiksi seuraavissa yritysnimissä: *Kampanja Media Oy*, *Konsulentti Toimet JKH*, *Pöytä Parkki* ja *Oy Silmäpeli Optiikka Ab*. (Sjöblom 2006: 174–179.)

2.3 Yritysnimen nimenosat

Yritysnimien rakennetta tutkittaessa voidaan erotella neljä nimenosaa: yritysmuodon ilmaiseva osa, liikeidean ilmaiseva osa, yksilöivä osa sekä täydentävä osa. Yleensä yritysnimessä ei esiinny näitä kaikkia nimenosia, mutta sellaisiakin yritysnimiä toki on, keksittynä esimerkkinä *Kauneushoitola Auringonsäde tmi Heidi Nieminen* (järjestys: liikeidean ilmaiseva osa, yksilöivä osa, yritysmuodon ilmaiseva osa, täydentävä osa). Nimenosien järjestys on melko vapaa, mutta tietyt osat sijoittuvat nimessä yleensä tiettyyn kohtaan. Yritysnimien rakenne poikkeaa hieman esimerkiksi paikannimistön rakenteesta, ja se seikka tulee huomioida myös rakenteen tutkimuksessa. Yritysnimet sisältävät yleensä enemmän erilaisia elementtejä kuin paikannimet, ja elementit myös järjestyvät omalla tavallaan. Yritysnimen nimenosat onkin toimivinta määrittellä nimenosan tehtävän ja merkityksen perusteella, eli funktionaalis-semanttisesti. (Ainiala et al. 2008: 302–303.)

Suomenkielisillä yritysnimillä vaikuttaisi olevan tietynlainen muodostumiskaava: ne noudattelevat keskenään hyvin samankaltaisia malleja nimenosien ja niiden järjestyksen suhteen. Nimenosien määrässä pyritään mahdollisimman vähään, eli yhteen tai kahteen nimenosaan. Yksilöivä nimenosa tulee olla kaikissa nimissä, ja yritysmuodon ilmaiseminen on joissain tapauksissa pakollista. Tavallista on kuitenkin liittää mukaan myös liikeideaa ilmaiseva osa (esim. *Autopurkamo Hänninen Oy*), jolloin nimestä tulee kolmiosainen. (Ainiala et al. 2008: 307.) Suomalaisessa yritysnimistössä on eniten yhden tai kahden nimenosan varaan rakentuneita nimiä: 45,8 prosenttia yritysnimistä muodostuu ainoastaan yksilöivästä nimenosasta (esim. *Fingerprint, Ilmojen ylin, Mamma M*) tai yksilöivästä osasta ja yritysmuodon ilmaisevasta nimenosasta (*Antti Larmala Oy, Jämsänkosken Voima Oy*). Näistä jälkimmäistä on olemassa lukumäärällisesti eniten. Toinen hyvin yleinen suomalaisten yritysnimien rakennetyyppi sisältää edellä mainittujen nimenosien lisäksi myös liikeidean ilmaisevan osan (esim. *Aldo Ravintola, Hilikka Pulli Kustannus, Käännöspalvelu Apex*). Näitä nimiä on yhteensä 40,8 prosenttia Sjöblomin yritysnimiaineistosta. (Sjöblom 2006: 192–193.) Huomattavasti harvinaisempia ovat nimet, jotka koostuvat kolmesta, neljästä tai jopa useammasta nimenosasta. Tällaisia pitkiä, moniosaisia yritysnimiä kuitenkin löytyy, esimerkiksi *Pitopalvelu Olka T:mi Marjatta Heinlahti*. (Sjöblom 2006: 200.)

2.4 Yritysnimien funktiot

Erisnimiä käytetään kolmeen metafunktoon: tekstien rakentamiseen, maailman hahmottamiseen sekä maailmaan osallistumiseen. Tekstien rakentamisen funktio eli *tekstuaalinen funktio* on yksilöidä jokin olio tai tarkoite muista. Maailman hahmottamisen funktio eli *ideationaalinen funktio* on hahmottaa ja yksilöidä olio laajasta semanttisesta verkosta. Maailmaan osallistumisen funktio eli *interpersonaalinen funktio* on erisnimen toiminta erilaisissa kulttuurisissa ja sosiaalisissa viestintätehtävissä. (Sjöblom 2006: 74.) Vanhusten asumispalveluyksiköiden nimet toteuttavat mitä suuremmassa määrin näitä kaikkia funktioita. Nimet pyrkivät yksilöimään tarkoitteensa laajasta, valtakunnallisesta palvelukotien joukosta, ja nimiä käytetään asiakkaiden, asukkaiden, työntekijöiden ja muiden henkilöiden suussa ahkerasti. Mitä yksilöivämpi ja tunnetumpi nimi, sitä helpommin myös viestinnälliset tavoitteet toteutuvat, ja väärinkäsityksiä syntyy harvemmin.

Yritysnimillä on myös sosiaalisia ja kulttuurillisia funktioita, ja niitä voi olla samaan aikaan useita. Yritykselle on yleensä edullisempaa, mitä useammassa funktiossa nimi toimii. Nimen funktiot ilmenevät siinä sosiaalisessa ja kulttuurillisessa ympäristössä, jossa nimiä käytetään. Funktiot liittyvät nimenomaan nimen käyttöön, ja ne on hyvä pitää erillään nimien merkityksestä, joka puolestaan on kieleen liittyvä ilmiö. (Ainiala et al. 2008: 314.)

Yritysnimien funktioihin kuuluvat muun muassa informatiivinen, houkutteleva, käytännöllinen, integroiva ja individualisoiva funktio. Informatiivinen nimi antaa erilaista tietoa yrityksestä, esimerkiksi sen toimialan tai omistajan. Nimi voi kertoa myös yrityksen sijainnista ja toimialueesta, tai vaikkapa omistajan alkuperästä. Houkutteleva funktio puolestaan lienee yritysnimelle yksi tärkeimmistä. Nimen tulee herättää positiivisia mielikuvia kuulijassaan, muuten se on ongelmallinen eikä aja tehtäväänsä. Houkuttelevuus on kuitenkin aina subjektiivinen kokemus, eikä yksi nimi toimi kaikille. Joskus subjektiivisuutta voi käyttää hyödyksi esimerkiksi asiakaskunnan rajaamisen tavoittelussa. (Ainiala et al. 2008: 314–315.) Tästä voisi olla esimerkkinä vaikkapa nuoriso- tai puhekieliset yritysnimet, joiden avulla on tarkoitus houkutella tietynlaista kohderyhmää: nuorta, avointa, modernia kansanosaa. Kaikkiin kansalaisiin tällaiset nimet eivät tehoa, eikä se liene yritysten tarkoituskaan. Houkuttelevan nimen tulee toimia luontevasti yrityksen muun ulkoisen viestinnän kanssa, jotta se välittäisi selkeää ja johdonmukaista kuvaa yrityksen imagosta. Koska houkuttelevuus on subjektiivista, houkuttelevia nimiä voivat olla oikeastaan kaikenlaiset nimet. Myös täysin läpinäkymättömät nimet voivat toteuttaa houkuttelevaa funktiota, esimerkiksi jos nimen äänneasu koetaan miellyttäväksi.

Yleisimmin houkuttelevuutta saadaan kuitenkin aikaan käyttämällä erilaisia kielellisiä keinoja: metaforia, metonymiaa tai symboliikkaa. (Sjöblom 2006: 235–236.)

Käytännöllinen on sellainen nimi, joka erottelee yrityksen muista. Olisi varsin epäkäytännöllistä, jos nimi olisi niin samankaltainen jonkin toisen nimen kanssa, että sen yhteydessä tarvitsisi aina selventää, kummasta yrityksestä oikeastaan on kyse. On myös tärkeää, ettei toinen samanniminen yritys pääse käyttämään hyväkseen toisen yrityksen saavuttamaa mainetta (Sjöblom 2006: 236). Nimen on myös hyvä olla helppo taivuttaa, käyttää ja ääntää, jotta se täyttäisi käytännöllisyyden vaatimuksen. Käytännöllinen nimi on myös helposti muunnettavissa toimivaksi logoksi. Integroiva nimi sijoittaa yrityksen vaikkapa tiettyyn maantieteelliseen alueeseen tai kulttuuriin. Nimessä voi suoraan olla paikkakunnan nimi, tai yhteyden voi ilmaista epäsuoremmin, esimerkiksi murteen avulla. Integroivasta funktiosta on kyse myös silloin, kun yritysnimi sopii muiden toimialansa edustajien joukkoon ja noudattaa samaa nimimallia. (Ainiala et al. 2008: 315.) Individualisoiva funktio rinnastaa yritysnimen henkilönimeen: se tekee yrityksestä ainutlaatuisen, jopa persoonan kaltaisen (Ainiala et al. 2008: 316). Sjöblomin mukaan (2006: 240–241) yritysnimet ovat hyvin usein juuri individualisoivia. Yrityksistä käytetään yleisessä kielenkäytössä muutenkin varsin personifioivia sanavalintoja, esimerkiksi *yritys toimii vastuullisesti* tai *yritys maksaa veronsa*. Eihän todellisuudessa yritys näitä asioita tee, vaan siellä työskentelevät ihmiset.

Miksi sitten kuitenkin esimerkiksi henkilönnimistössä uniikit nimet ovat harvinaisia, ja vanhemmat nimeävät lapsiaan vallitsevien nimitrendien mukaan? Myös paikannimistössä esiintyy runsaasti identtisiä nimiä: esimerkiksi *Mustalampi-* tai *Mustalammi-*niminen vesistö löytyy yli 600 eri paikasta Suomesta (Karttapaikka 2022). Yksi nimen tärkeimmistä tehtävistä on yksilöidä tarkoitteensa. Tutkimusten mukaan kuitenkin henkilönnimillä on yksilöinnin lisäksi tärkeä tehtävä luokitella ihmisiä erilaisiin sosiaalisiin kehyksiin. (Sjöblom 2006: 130.) Joskus myös ihmisen iän pystyy päättelemään pelkästään nimen perusteella. Yritysnimissä on havaittavissa saman tyyppistä tendenssiä: integroiva funktio ajaa joskus identifioivan funktion ohi. Esimerkiksi juuri hoivakotien nimissä usein esiintyvä *koti-*elementti ei ole nimenosana järin persoonallinen (ks. luku 4.2), mutta se yhdistää mielikuvat heti sinne mihin sen on tarkoituskin: (ikäihmisten) hoito- tai palvelukoteihin.

Yritysnimet eivät ole aina yksikielisiä, vaan niissä käytetään toisinaan useampaa kieltä. Tällöin on huomattava, että eri kielet toimivat eri funktioissa. Informaatioarvoltaan tärkeisiin nimenosiin valitaan tavallisesti kieli, jota kohderyhmän oletetaan osaavan. Tällöin informatiivinen funktio ei kärsi. Nykypäivänä näissä nimenosissa tavataan käyttää paljon myös englannin kieltä, ja sen käyttö perustuukin oletukselle, että kaikki ymmärtävät englantia. Todellisuudessa näin ei ole. Ainialan ym.

esille tuomien tutkimusten (Gerritsen ym. 2000) mukaan kuluttajat eivät aina ymmärrä mainonnassa ja iskulauseissa käytettyjä englanninkielisiä sanoja. Todennäköistä siis on, että ne jäävät myös Suomessa monilta pimentoon. (Ainiala et al. 2008: 307–308.)

2.5 Suomalaiset yritysnimet

Ensimmäiset yritysnimet ovat luonnollisesti syntyneet ensimmäisten yritysten myötä. Suomessa on ollut erilaista tehdastoimintaa jo 1600-luvulta lähtien laivateollisuuden nimissä, mutta esimerkiksi lasi-, paperi-, tekstiili- ynnä muu teollisuus yleistyi vasta 1700- ja etenkin 1800-luvuilla. (Sjöblom 2006: 75–76.) Kaupallinen yritysnimistö syntyi, kun yhteiskunta alkoi kehittyä vapaan kaupankäynnin ja kilpailun suuntaan. Suomessa varsinaista kaupallista nimistöä alkoi esiintyä vasta 1800-luvulla. (Ainiala et al. 2008: 295.) Ensimmäiset kaupalliset nimet olivat saaneet inspiraationsa läheltä, perustajansa tai perustamispaikkakuntansa mukaan, eivätkä nimet olleet järin lennokkaita tai mielikuvituksellisia. Henkilön- ja paikannimiä käytettiin yksilöivinä nimenosina laajalti jo 1800-luvun ensimmäisissä suomalaisissa yritysnimissä (esim. *Tampereen tulitikkutehdas, Weilin & Göös*) (Sjöblom 2006: 168–169). Henkilönnimi oli luonteva osa yrityksen nimeä, sillä tuohon aikaan yrittäjä ja yritys olivat miltei synonyymejä keskenään: yrittäjä myi itse omia tuotteitaan ja toimi siten yrityksen kasvoina. Yritys vieläpä yleensä siirtyi perintönä lapsille. (Ainiala et al. 2008: 297.)

Suomalaisen talouselämän käännekohtana pidetään 1840-lukua. Tuolloin talous kasvoi ja ulkomaankauppa alkoi laajeta. Teollinen vallankumous rantautui Suomeen 1860-luvulla. Kasvanut teollistuminen säästi aikaa, ja ihmiset alkoivat pikkuhiljaa saada myös entistä enemmän käyttörahaa, jota sopi kuluttaa erilaisiin elintasoja nostattaviin kulutushyödykkeisiin. Tähän aikaan annettiin myös elinkeinoasetus, jonka mukaan kansalainen sai harjoittaa haluamaansa ammattia ilman valtiiovallan rajoituksia. Syntyi kirjakauppoja, valokuvaamoja, elintarvikeliikkeitä: yhteiskunta kaupallistui kovaa vauhtia. (Ainiala et al. 2008: 296.)

Ensimmäiset suomenkieliset yritysnimet olivat ensisijaisesti informatiivisia ja käytännöllisiä. Ne muodostuivat esimerkiksi perustajan nimestä, perustamispaikkakunnasta tai yrityksen toimialasta. 1870-luvulla yritysnimien kentälle syntyivät assosioivat nimet. Ensimmäiset suomenkieliset assosioivat yritysnimet esiintyivät vakuutusyhtiöillä. Malli otettiin ulkomaisilta vakuutusyhtiöiltä, jotka toimivat Suomessa. Assosioivat nimet eivät anna suoraa tietoa yrityksen toimialasta, vaan pyrkivät herättämään positiivisia mielikuvia kuulijassaan. Assosioivat nimet perustuvat yleensä metaforaan,

symboliikkaan tai metonymiaan. Kaikkia näitä yhdistää pyrkimys myönteisten mielikuvien luomiseen. (Sjöblom 2006: 98–99.)

Nykypäivän suomalaisten yritysnimien on huomattavasti vaikeampaa erottua, koska yrityksiä on niin paljon enemmän kuin ensimmäisten kaupallisten yritysten aikaan 1800-luvulla. Perinteisellä mallilla muodostetut nimet eivät yksinkertaisesti erotu nimien kirjavasta joukosta. Nimen on jäätävä kerrasta mieleen ja jätettävä jollain tapaa jälki kuulijansa muistiin. Metaforien ja metonymian käyttö on hyvin suosittua, koska ne tarjoavat yleensä yllätyksiä ja oivallettavaa, ja niiden käyttöpotentiaali on lähes rajaton. (Sjöblom 2010.)

Toinen tapa jäädä mieleen on sanaleikkien käyttö. Sanaleikkinimet sopivat erityisesti sellaisille yrityksille, jotka tähtäävät toiminnassaan iloisuuteen, hyväntuulisuuteen ja leikkimieleen. Yritys voi valita nimekseen myös jonkin sanan, joka ei millään tapaa liity yrityksen liikeideaan. Tällöin potentiaalisen asiakkaan huomio herää, ja nimikin jää kenties paremmin mieleen. Esimerkiksi turkulainen *Televisio*-niminen yritys valmistaa design-vaatteita, ja *Appelsiini*-niminen yritys tarjoaa it-palveluita. (Sjöblom 2010.)

Nykypäivän suomalaiset yritysnimet ovat entistä useammin osittain tai kokonaan vieraskielisiä. Vieraskielisyydellä pyritään yleensä herättämään mielikuvia ja luottamusta ”paikalliseen laatuun”. Esimerkiksi ranska yhdistetään muotiin ja kauneuteen, italia hyvään ruokaan, saksa teknilliseen osaamiseen, ja latina puolestaan lääketieteeseen. (Sjöblom 2010.) Sjöblomin mukaan englannin kieli toimii suomalaisessa yritysnimistössä nykyään jo samalla tavoin kuin suomi. Englanninkielisiä sanoja voidaan käyttää luontevasti esimerkiksi ilmaisemaan yrityksen toimialaa tai liikeidea (*Kaleva Travel Oy*, *Neste Oil Oy*). Englannin kielestä on tullut yritysnimistössä neutraali valinta, eikä sillä pyritä välttämättä kertomaan kansainvälisyydestä tai maailmanluokan laadusta. Jopa aivan paikallisillakin toimijoilla voi olla osin tai kokonaan englanninkielinen nimi, esimerkkinä ylöjärveläiset hiusalalan yritykset *HairHouse Lumo²* ja *Good Feelings Center*. Nykypäivän yritysnimistössä on havaittavissa myös uusi innostus täysin suomenkielisiin nimiin. Sjöblom on pannut merkille esimerkiksi sellaisia ravintoloiden nimiä kuin *Kuurna*, *Hiisi* ja *Kipinä*. Hän nostaa esiin myös erään symbolisesti merkittävän takavuosien nimimuutoksen: *Tradeka* vaihtoi nimensä *Suomen Lähikauppa Oy*:ksi. (Sjöblom 2010.) Nimimuodit ja -trendit elävät omaa elämäänsä siis myös yritysnimistössä.

---

² Huomaa myös suomen (ja englannin) kielen oikeinkirjoituksen vastainen kirjoitusasu *HairHouse*. Isoja alkukirjaimia käytetään yritysnimissä sanan keskellä tehokeinona.

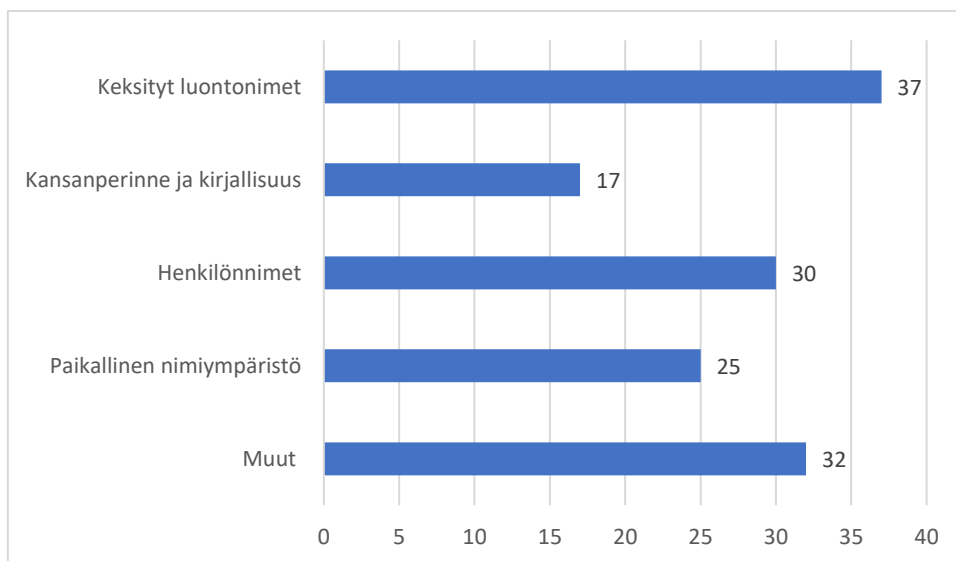
2.6 Vanhusten asumispalveluyksiköiden nimet

Vanhusten hoito- ja hoivakotien nimien sijoittaminen nimistöntutkimuksen kartalle ei ole aivan yksiselitteistä. Jokseenkin selvää on kuitenkin, että kyse on kaupallisista nimistä, tarkemmin ottaen yritysnimistä. Yritysnimi-termi pätee erityisesti yksityisten hoiva-alan yritysten kohdalla, ja enin osa tämän tutkimuksen aineiston nimistä onkin juuri yksityisten yritysten nimiä. Palvelutalon nimi on se, joka sen luomine mielikuvineen edustaa ko. toimintaa ja markkinoi sitä (esim. *Koivupirtti*). Mikä on sitten palvelutalon sisällä toimivien ryhmäkotien nimien funktio (esim. Koivupirtin ryhmäkodit *Hopeapaju*, *Vaahtera* ja *Pihlaja*)? Ne ovat käytössä lähinnä laitoksen asukkaille, omaisille ja työntekijöille, eivätkä niinkään esiinny aktiivisesti ulkopuolisessa käytössä. Toki ne saattavat muodostaa palvelutalon nimen kanssa ihanteellisen ja yhtenäisen kokonaisuuden, mikä puolestaan voi lisätä koko yrityksen vetovoimaa. Erityisen merkittäviä ryhmäkotien nimet lienevät kuitenkin heille, jotka näissä ryhmäkodeissa asuvat tai työskentelevät. Oma nimi rakentaa identiteettiä ja me-henkeä yhteisön keskuuteen.

Kunnalliset hoitolaitokset ovat tämän tutkimuksen aineistossa pienemmässä osassa kuin yksityiset. Sosiaalihuoltolain (21 §) mukaan kunnan tulee järjestää tuettua asumista, palveluasumista sekä tehostettua palveluasumista sitä tarvitseville. Kunta voi järjestää asumisen joko omana toimintana, ostopalveluina tai palvelusetelin avulla. Tehostetun palveluasumisen tarve on ollut viime vuosina kasvamaan päin, ja kunnat hankkivatkin palvelut suurelta osin ostopalveluina: noin puolet tehostetun asumisen palveluista järjestetään yksityisten palveluntarjoajien kautta. (Kuntaliitto 2022.) Tampereella ja tutkimissani lähikunnissa yksityisten palveluntarjoajien rooli on vielä tätäkin isompi. Yksityisiä hoivakoteja on näissä kunnissa yhteensä 47 kappaletta, kun taas kunnallisia palvelukoteja on 12. Kunnallisilla hoitolaitoksilla ei varmastikaan ole samanlaista painetta menestyä ja saavuttaa tunnettuutta, kun taas yksityisten hoivakotien koko elossa olo riippuu niiden käyttöasteesta, tunnettuudesta sekä hyvästä maineesta ja positiivisista mielikuvista. Siksi voidaankin pohtia, ovatko kunnallisten hoivakotien nimet yhtä ”tärkeitä” kuin yksityisten, ts. panostetaanko niiden suunnitteluun yhtä paljon kuin kenties yksityisten hoivakotien nimistön kohdalla? Aineistosta voi päätellä, että joissakin tapauksissa panostus on ollut vähäistä tai jopa olematonta. Kunnallisten palvelutalojen ryhmäkotien nimet saattavat esimerkiksi noudattaa kaavaa *1A*, *1B*, *2A*, *2B*, samaan aikaan kun yksityisellä puolella ryhmäkodeille on aina keksitty ns. oikea nimi. Varsinaisissa palvelutalojen nimissä eroa ei kuitenkaan tämän tutkimuksen aineiston perusteella ole: mielikuvituksellisia ja mielikuvituksettomia nimiä löytyy sekä yksityisiltä että kunnallisilta palveluntarjoajilta.

3 NIMIEN SEMANTTINEN JAOTTELU

Vanhusten hoito- ja hoivakotien nimistö on sisällöltään ja merkitykseltään vaihtelevaa. Enemmistö nimistä liittyy kuitenkin tavalla tai toisella ympäristöönsä ja luontoon, sekä siellä jo olemassa olevaan nimistöön. Nimet voivat olla joko paikkakunnan omaa, olemassa olevaa kaupunkinimistöä (esim. kaupunginosan nimi) tai ympäröivästä luonnosta inspiroituneita nimiä, niin sanottuja keksittyjä luontonimiä. Tällaisia paikallisesta nimiympäristöstä tai luonnosta kummunneita nimiä on aineistossa yhteensä 62 kappaletta, eli 41 prosenttia kaikista nimistä. Myös henkilönnimiä on käytetty nimiainekseksi runsaasti, yhteensä 30 kertaa (Kuvio 1). Tavallisten henkilönnimien lisäksi muita etunimiä löytyy Kansanperinne ja kirjallisuus -kategoriasta, jossa henkilönnimiä on yhteensä 13 kappaletta. Nämä nimet ovat inspiroituneet esimerkiksi Seitsemän veljestä -romaanista. Henkilönnimiä on siis käytetty yhteensä 29 prosentissa nimistä. Loput 30 prosenttia koostuu muista kansanperinne- ja kirjallisuusnimistä (esim. *Toukola*), nimettömistä nimistä (esim. *AI*) sekä muista, luokittelemattomista nimistä (esim. *Aurinko*, *Iltala*, *Elokaari*).

Kuvio 1. Nimien luokittelu

Osa nimistä on luokiteltavissa useampaan kuin yhteen ryhmään. Tällaisia ovat esimerkiksi palvelukotien nimet *Satama* ja *Pohjola* sekä ryhmäkodin nimi *Tapion Torppa*. *Satama* lienee mitä todennäköisimmin saanut nimensä sijainnistaan Satamakadulla, mutta se on myös yhdistettävissä merenkulkuteemaan, jota jatkavat *Sataman* ryhmäkotien nimet *Karikko*, *Kompassi*, *Horisontti* jne.

Palvelukoti *Pohjola* on todennäköisesti muotoutunut samalla tapaa: *Pohjola* sijaitsee Pohjolankadulla. Koska on tiedossa, että lähialueen paikannimet ovat laaja-alaisesti Kalevala-aiheisia, myös *Pohjola*-nimi voidaan laskea yhdeksi Kalevala-nimeksi. Aineiston kvantitatiivisessa tarkastelussa se on kuitenkin laskettu paikallisesta nimiympäristöstä inspiroituneeksi nimeksi. Ryhmäkotinimi *Tapion Torpan* alkuosa puolestaan identifioituu sekä henkilönimikategoriaan että kansanperinnenimeksi. Tässä aineistossa se on ryhmitelty henkilönnimien joukkoon, koska se esiintyy yhdessä muiden tavanomaisten henkilönnimien (Anni, Oskari, Maria) kanssa. Ryhmäkotinimi *Karikko* voitaisiin laskea myös keksityksi luontonimeksi, mutta tässä aineistossa se on lueteltu muiden merenkulkuun liittyvien nimien yhteydessä, kategoriassa Muut. Nimien jaottelussa on monessa tapauksessa olennaista, tarkastellaanko nimeä sen (oletetuista) nimeämisperusteista vai puhtaasta merkityssisällöstä katsoen. Myös muilla ympäröivillä nimillä on merkitystä: nimi *Aino* saa erilaisen kontekstin esiintyessään *Vellamon* ja *Väinön* kanssa, kuin *Reino(la)n* ja *Vieno(la)n* kanssa. Tässä tutkimuksessa jokaista nimeä onkin katsottu tapauskohtaisesti, ja analyysissä on huomioitu nimien monet merkityskentät. Kvantitatiivisessa tarkastelussa (kuvio 1) olen laskenut kunkin nimen vain yhteen kategoriaan, ja silloin on valittu nimen ensisijainen ja todennäköisin merkityssisältö.

Osa Tampereen kaupungin omien palveluyksiköiden ryhmäkotien nimistä on varsin mielikuvituksettomia. Esimerkiksi *Pispanlinnassa* ryhmäkotien nimet ovat yksinkertaisesti *Ryhmäkoti 1*, *Ryhmäkoti 2*, *Ryhmäkoti 3*, näin aina seitsemänteen ryhmäkotiin saakka. Toinen esimerkki on Koukuniemen alueella sijaitseva tehostettua palveluasumista tarjoava palvelukoti *Toukola*, joka on puoleksi Tampereen kaupungin ja puoleksi yksityisen Kontukodin järjestämää toimintaa. Kontukodin puoleiset ryhmäkodit on nimetty tamperelaiseen teollisuusmaisemaan sopivin nimin (*Pellava*, *Sarka*, *Verka*, *Puuvilla*), kun taas Tampereen kaupungin puolella ryhmäkodit ovatkin nimeltään *1A*, *1B*, *2A* ja *2B*. Merkille pantava on etenkin tämä jälkimmäinen esimerkki: *1A*-tyyppisten nimien mielikuvituksettomuus tulee räikeästi esille tilanteessa, jossa samassa talossa muille ryhmäkodeille on keksitty ns. oikeat nimet. Tässä tutkimuksessa en ota selvää nimiin liittyvistä mielikuvista, mutta voisi ajatella, että *1A*-tyypin nimet assosioituvat herkemmin laitos- ja sairaalamaiseen ympäristöön, toisin kuin persoonallisemmat, kodikkuutta ja paikallisuutta viestivät *Pellava*-tyyppiset nimet.

Tässä luvussa esitellään nimiaineisto jaoteltuna sisältönsä ja merkityksensä puolesta erilaisiin ryhmiin. Ensin käydään läpi jonkin selvästi paikallisen nimiaineoksen sisältävät nimet, ja sen jälkeen luonnosta yleisesti inspiroituneet nimet. Tällaiset luontonimet voivat toki liittyä paikalliseenkin ympäristöön, mutta niiden yksilöivä elementti (esimerkiksi *koivu*) ei ole tarpeeksi yksilöivä liittäkseen sen ainoastaan ympäröivään maisemaansa (esimerkiksi koivuja kasvaa laajasti ympäri Suomea).

Näiden kategorioiden jälkeen tarkastellaan henkilönnimiin pohjautuvia nimiä sekä kansanperinteesen ja kirjallisuuteen liittyviä nimiä. Lopuksi esitellään vielä joitakin muita nimiä, joiden teemat eivät ole kovin yleisiä pirkanmaalaisessa asumispalveluyksiköiden nimistössä, vaan esiintyvät lähinnä yksittäisinä edustamina. Pohdin seuraavissa alaluvuissa myös nimien funktioita.

3.1 Paikallinen nimiaines

Osa vanhusten hoito- ja hoivakotien nimistä on nimetty suoraan sijaintinsa mukaan. Nimessä voi olla aineksia esimerkiksi kaupunginosan nimestä, kadunnimistöstä tai läheisistä luontonimistä. Huomattavaa on, että paikallisen nimiaineksen sisältävät nimet ovat lähes yksinomaan varsinaisia hoivakotien nimiä. Ryhmäkotien nimiä on tässä listassa ainoastaan kolme: ylöjärveläinen *Tiurala* sekä Nokialla Mainiokoti Lähdeniityn ryhmäkodit *Lähde* ja *Niitty*. Paikallisen nimiaineksen sisältävät nimet toteuttavat integroivaa funktiota: nimi sijoittaa yrityksen, so. hoivakodin, suoraan maantieteelliseen sijaintiinsa. Aineiston paikallisen aineksen sisältävät nimet ovat suoraan integroivia, sillä ne sisältävät suoran viittauksen paikkakuntaan, kaupunginosaan tai jopa kadunnimeen. (Ainiala et al. 2008: 315.) Aineistossa ei ole yhtäkään epäsuorasti integroivaa nimeä (esim. paikallisia murre sanoja tai muita paikallisuuksia; tällainen voisi olla esimerkiksi **Moro-koti*, joka viittaisi mielikuvissa Tampereeseen), vaan kaikki nimiaineokset esiintyvät sellaisenaan paikannimistössä. Joskus hoivakoti on muuttanut kaupunginosasta toiseen, mutta nimi on pysynyt siitä huolimatta samana. Tällaisessa tapauksessa integroiva funktio hieman hämärtyy. Paikallisen nimiympäristön mukaan annetut nimet toimivat myös käytännöllisessä funktiossa, sillä nimi on tällöin helppo ensi kuulemalta yhdistää tiettyyn paikkaan. Se helpottaa esimerkiksi paikalle navigointia, sillä nimi antaa suoraan vihjeen siitä, missä kohde sijaitsee.

Kaupunginosan tai -alueen mukaan nimensä ovat saaneet esimerkiksi tamperelaiset *Taatala*, *Petsamokoti*, *Nurmikoti*, *Kaupinkoti* ja *Pappilanpuisto* sekä nokialaiset (*Mainiokoti*) *Lähdeniitty* ja (*Hoivakoti*) *Villa Niemi*. Tässä, kuten paikannimistössä yleensäkin, luonnossa ja ympäristössä harvinaisen vaikuttaisi näkyvän herkemmin nimistössä (Ainiala et al. 2008: 93–94). Esimerkiksi tamperelaiset kaupunginosat Taatala, Petsamo ja Pappila sekä tilastoalue Nurmi ovat hieman perifeerisempiä kuin Tampereen keskeisemmät ja tunnetuimmat asuinalueet. Kenties siitä syystä ne toimivat yksilöivinä ja jopa persoonallisina niminä hoivakodeille. Näissä pienissä paikoissa ei myöskään usein ole muita ikäihmisten palvelukoteja, joten se “saa” olla nimetty kaupunginosan mukaan, ilman että siitä aiheutuu sekaannusta. Kuvaavaa on, että esimerkiksi Hervannassa tai Härmälässä sijaitsevat

palvelukodit eivät ole nimeltään **Hervantakoti* tai **Härmälänlinna*, vaan ne ovat saaneet – myös ympäröivästä nimimaisemasta inspiroituneet – yksilöivämmät nimet *Keinupuisto* ja *Kuusela*. Esimerkiksi yksin Hervannassa on jo useampi hoivakoti, joten siellä onkin luontevampaa nimetä ne jollain yksilöivämmällä tavalla.

Kadunnimistöstä inspiroituneita nimiä ovat esimerkiksi *Kuusela*, *Petäjäkoti* ja *Valleri*, sekä myös *Pohjola* ja *Satama*. Kuusela-nimi esiintyy Härmälän kadunnimistössä *Kuuselankujan* nimessä, mutta alun perin se on ollut alueella sijainneen huvilan nimi (Louhivaara 1999: 122). *Kuusela* jatkaa siis paikallista nimiperinnettä. *Petäjäkoti* sijaitsee Petäjäkujalla, ja sen ympäristössä on muitakin puu-aiheisia kadunnimiä. *Valleri* saattaa puolestaan herättää joitain kysymyksiä nykyisen sijaintinsa suhteen: Tampereen kadunnimistössä *valleri*-aiheiset nimet sijoittuvat yksinomaan Epilä-nimiseen kaupunginosaan, sillä *Valleri* oli Hyhkyn kylän vanha talonnimi (Louhivaara 1999: 234). Treili Oy:n ikäihmisten koti *Valleri* on sijainnut vielä hetki sitten Epilässä, jonka paikallishistorian ja kadunnimistön (*Vallerinkatu*, *Vallerinkuja*) pohjalta nimi on annettu. *Valleri* on kuitenkin muuttanut Tampereen Pappilaan Aittakadulle, eikä näin yhdisty enää nykyiseen ympäröivään kadunnimistöön. Se kuuluu kuitenkin oppiesimerkkinä tähän ryhmään, vaikka onkin muuttanut toisaalle. *Valleri* ei toteuta enää integroivaa funktiota, koska se ei yhdisty vanhaan tai tunnettuun Pappilan alueen nimistöön. Täten nimen funktio on muuttunut muuton myötä. Uusi funktio on ehkä lähimpänä individualisoivaa funktiota: nimi on ikään kuin henkilönnimi, ja se tekee yrityksestä ainutlaatuisen ja erottuvan yksilön (Ainiala et al. 2008: 316). *Valleri*-nimen käytännöllinen funktio on tässä tapauksessa myös kärsinyt, sillä nimi saattaa nyt johtaa etsijänsä harhaan.

Joitakin nimiä on annettu myös ympäröivän luontonimistön mukaan. Esimerkiksi Tampereen Kaarilassa sijaitseva *Vaakon harju* sopeutuu hyvin ympäristöönsä: ympäröiviä luontonimiä ovat esimerkiksi *Vaakkolampi* ja *Vaakonpuisto*. Alueella kulkevat myös *Vaakonkatu* sekä *Vaakkolammin rantapolku*. *Vaakon harju* -niminen asumispalveluyksikkö sopii siis alueelle luontevasti ja kotoisesti, vaikka mitään harjua ei juuri tuolla alueella olekaan. Lähin harju *Epilänharju*, linnuntietä n. 700 metrin päässä, on toki maisemallisesti merkittävä muodostelma. Melko saman tyylinen nimi on Kaukajärvellä sijaitseva hoivakoti *Kaukaharju*. Nimen alkuosa tulee kaupunginosan ja läheisen järven, Kaukajärven, nimestä. Jälkiosa *harju* puolestaan viittaa alueella olevaan harjumuodostelmaan, joka tosin soranoton vuoksi on huomattavasti matalampi kuin 1900-luvun ensi vuosikymmeninä, ja osa harjusta on jäänyt myös rakentamisen alle. Harjun nimi tosin on *Vilusenharju* eikä **Kaukaharju*. Harjumuodostelman mukaan nimetty hoivakoti on myös ylöjärveläinen *Soppeenpuisto*. Se sijaitsee Soppeenharjun juurella Vuorentaustassa. Nämä kaikki kolme edellä mainittua harjua kuuluvat samaan

harjujaksoon. Harjut ovat Tampereen seudulla merkittäviä luonnonmuodostelmia, ja ne ovat antaneet leimansa ympäröivään paikannimistöön – nyt myös hoivakotien nimiin.

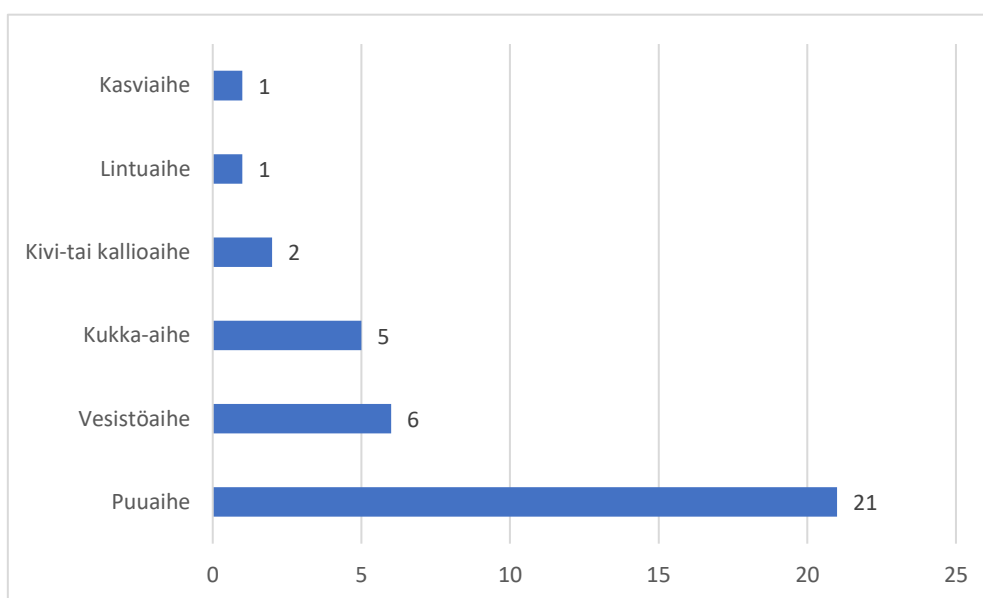
Nokian *Vihnuskoti*-nimessä esiintyvä *vihnus*-aines esiintyy nokialaisessa nimiympäristössä runsaanlaisesti: kirkon läheisyydessä oleva Vihnusjärvi lienee vaikuttanut muun muassa Vihnuskadun sekä useiden julkisten paikkojen, kuten päiväkodin, nimien syntyyn. Tampereella Näsijärven rannalla on useita niemiä, joista Koukkuniemen mukaan on nimetty Tampereen kaupungin kenties tunnetuin vanhainkotikompleksi, *Koukkuniemen vanhainkoti*. ”Vaivaistalo” löysi paikkansa Koukkuniemestä jo 1800-luvun lopulla (Leskinen ym. 1998: 219). Samalla alueella sijaitsee niin ikään läheisen niemen mukaan nimetty *Rauhaniemen sairaala*, jota ei ole kuitenkaan sairaalaluonteensa vuoksi otettu mukaan tämän tutkimuksen aineistoon.

3.2 Keksityt luontonimet

Aineiston nimistä 37 kappaletta voidaan luokitella ns. keksityiksi luontonimiksi. Tällaiset nimet ovat enemmän tai vähemmän luultavasti saaneet inspiraationsa ympäröivästä luonnosta, toki kaikki nimet eivät ole aivan selviä tapauksia. Esimerkiksi Tampereen keskusta-alueella sijaitsevan *Koskikodin* nimi viittanee läheiseen Tammerkoskeen, kun taas Nokialla sijaitseva palvelukoti *Villa Koski* lienee saanut nimensä nimenomaan sen perustaneen yrityksen, *Koskihoivan*, mukaan, eikä niinkään mistään lähistöllä sijaitsevasta koskesta inspiroituneena. Tähän kategoriaan kuuluvien nimien kohdalla voidaan kuitenkin tehdä vain valistuneita arvauksia. Kategoriaan on joka tapauksessa otettu lukuun kaikki nimet, jotka ovat luontoaiheisia, mutta eivät ole suoraan liitettävissä paikalliseen nimiaineeseen.

Kuviossa 2 näkyy keksittyjen luontonimien nimiaiheiden jakautuminen. Puuaiheisia nimiä on valtaosa, jopa 21 nimeä 37:stä. Puuaiheisiksi nimiksi lasketaan kaikki puulajien nimet sekä kaikki puiden eri osien nimet (oksat, silmut, kävyt, kannot jne.). Puuaihelmaa on käytetty sekä varsinaisten hoivakotien nimissä että ryhmäkotien nimissä. Ryhmäkotien puuaiheiset nimet ovat useimmiten *LA*-nimenmuodostussuffiksilla muodostettuja, kuten *Silmula*, *Oksala*, *Käpylä*, *Tuohela*, *Kantola* ja *Lattala*, kun taas edellä mainittua nominatiivimuotoista ja johtamatonta *Vaahtera*-tyyppiä esiintyy vain harvoin. Hoivakotien puuaiheiset nimet ovat sekä kaksi- että yksiosaisia. Kaksi- (tai useampi)osaista tyyppiä edustavat *Saarnikoti*, *Tammistokoti*, *Tammenlehväkoti*, *Petäjäkoti* ja *Elämänpuu*. Yksiosaisia puunimiä ovat ainoastaan *Kuusela* ja *Männistö*. *Elämänpuu* ei ole varsinaisesti luontonimi, eikä sitä ole tässä tutkimuksessa luettu luontonimien joukkoon, vaikka se tuodaankin muiden puiden

yhteydessä esiin. Elämänpuulla tarkoitetaan yleensä eri kulttuureissa esiintyvää myyttistä puuta. Myös Raamatun luomiskertomuksessa on elämän puu. *Omenapiha* on puolestaan luettu puuaiheisten nimien joukkoon, koska sillä viitataan pihaan, jossa erittäin todennäköisesti kasvaa omenapuita; pelkkiä omenoita tuskin pihassa olisi. Puuaiheisia nimiä löytyy vielä lisää muistakin kategorioista, kuten esimerkiksi paikallisen nimiaineksen sisältävien nimien joukosta. Esimerkiksi *Petäjäkoti* ja *Kuusela* ovat saaneet nimensä paikallisen nimiympäristön mukaan, eivätkä ne ole ns. innovatiivisesti syntyneitä uudisnimiä. Tuon nekin kuitenkin tässä yhteydessä esiin, jotta puuaiheisten nimien suuri määrä tulisi entistä paremmin havainnollistettua.

Kuvio 2. Keksittyjen luontonimien nimiaiheiden jakautuminen

Vesistöaiheisia nimiä on aineistossa yhteensä kuusi kappaletta: *Koskikoti*, *Villa Koski*, *Villa Aalto*, *Lamminranta*, *Lahdensivun koti* ja *Järvikoto*. Kukka-aiheisia nimiä ovat *Daalia*, *Kielo*, *Lumme*, *Kilpukka* ja *Ulpukka*. Ruusu on myös mainittu *Ruusuvuoren* nimessä.

Kivi- tai kallioaiheisia nimiä on aineistossa kaksi: *Hopeakallio* ja *Graniitti*. *Ruusuvuori*-nimi pitää sisällään sekä kukan nimen että kallio- ja kiviaiheen, ja nimenosat ovat melko tasapainossa keskenään, toisin sanoen nimeä ei ole luokiteltu kumpaankaan kategoriaan. *Hopeakallio*-nimi on puolestaan tässä luettu kivi- ja kallioaiheisiin nimiin, sillä se ensisijaisesti identifioituu hopean väriseksi kallioksi. Aineistosta löytyy myös yksi lintuaiheinen nimi (*Kaakkurin koti*) sekä yksi kasviaiheinen nimi (*Kaisla*).

Osa tämän kategorian nimistä voidaan luontevasti yhdistää ympäristöönsä ja lähiluontoonsa. Tampereella Näsijärven rantamaisemissa sijaitseva Attendon hoivakoti *Villa Aalto* yhdistyy kuulijan mielessä heti läheisiin järven aaltoihin. Niin ikään Tampereella sijaitseva asumisyksikkö *Lamminranta* lienee saanut nimensä lähellä sijaitsevasta Vaakkolammista inspiroituneena. *Lamminrannan* ryhmäkodit *Kaisla*, *Lumme*, *Kilpukka* ja *Ulpukka* ilmentävät Vaakkolammin monipuolista ja rehevää kasvistoa – tai ainakin sellaista kasvistoa, jota voisi *kuvitella* Vaakkolammilla olevan. Tämän tyyppiset nimet integroivat nimen tarkoitteen ympäristöönsä ja tekevät siitä ikään kuin osan maisemaa. Nimi saattaa myös tuntua ikään kuin kotoisammalta, kun se liittyy jollain tapaa ympäristöönsä. Luontonimet on myös useissa sosio-onomastisissa tutkimuksissa koettu yleisesti miellyttäväksi (ks. esim. Julkunen 1998). Myös sitä, että nimi kuvaa kohdettaan ja sopeutuu sitä kautta ympäristöönsä, pidetään tärkeänä (ks. esim. Kivipelto 1999).

Jotkut nimistä ovat sellaisia, että niitä ei voi suoranaisesti yhdistää juuri omaan ympäristöönsä, esimerkiksi siitä syystä, että nimien yksilöivät elementit ovat melko yleisiä joka paikassa Suomen luonnossa. Tällainen on esimerkiksi *Koivupirtti*: koivuja on Suomessa likipitäen joka paikassa, joten *Koivupirtti* voisi tällä perusteella sijaita melkein missä vain. Yhdysnimen määriteosa ei siis ole järin yksilöivä, mutta nimi sopii myös ehkä juuri siitä syystä ympäristöönsä hyvin. *Koivupirtin* ryhmäkotien nimet ovat myös puuaiheisia: *Hopeapaju*, *Vaahtera* ja *Pihlaja*. Nämäkin puut ovat eteläisemmässä Suomessa suhteellisen yleisiä (Kasviatlas 2022), mutta niiden nimet kantavat yksilöivämpiä ja persoonallisempia merkityksiä kuin esimerkiksi koivun nimi. Pihlajalla on oma merkitys jo kalevalaisessa kansanperinteessä, ja vaahtera on yksi Suomessa kasvavista jalopuista. Hopeapaju puolestaan yhdistyy nimensä puolesta jalometalli hopeaan ja sitä kautta kenties myös ikäihmisten “hopean” värisiin hiuksiin. Näillä luontonimillä on siis varsin miellyttäviä ja kauniita konnotaatioita. *hopea*-elementti esiintyy myös toisessa tamperelaisessa hoivakodin nimessä, *Hopeakalliossa*. Tämän kään nimi ei ole tietävästi rakennusta ympäröivässä luonnossa esiintyvä, vaan nimi lienee varta vasten keksitty.

Keksittyjen luontonimien funktio on hieman erilainen kuin paikallisesta luonnosta tai nimistöstä ammentavien nimien. Nimi ei ole aivan niin integroiva, koska se ei yhdistä yritystä suoraan johonkin tiettyyn paikkaan. Nimi ei myöskään ole, samoista syistä, välttämättä järin informatiivinen. Keksityt luontonimet toimivatkin ennen kaikkea houkuttelevassa funktiossa. Nimen keksijöillä on ollut vapaus poimia luontonimistöstä mitä tahansa houkuttelevan ja miellyttävän kuuloisia sanoja, ja yleensä sieltä on valittukin sellaisia, jotka herättävät myönteisiä mielikuvia ja ovat persoonallisia. Tässä aineistossa esimerkiksi luontonimet *Kilpukka* ja *Kaakkurin koti* koostuvat sanoista, joita ei

tavallinen kielenkäyttäjä välttämättä ihan joka päivä kohtaa. Persoonalliset ja yksilölliset nimet, joita ei monessa yhteydessä tapaa, ajavatkin asiaansa parhaiten. Ne toimivat silloin myös käytännöllisessä funktiossa, sillä ne erottelevat yrityksen muista.

3.3 Henkilönnimet

Vanhusten hoito- ja hoivakotien nimistössä on runsaasti henkilönnimiin perustuvia nimiä. Kun suomalaisessa yritysnimistössä esiintyy henkilönnimi, se viittaa yleensä yrityksen omistajan nimeen (Sjöblom 2006: 139). Hoivakotien nimistössä näin ei kuitenkaan vaikuttaisi olevan. Hoivakotien henkilönnimipohjaisten nimien keksimisessä näyttäisi olevan käytetty samankaltaista prosessia kuin missä tahansa muissa, esimerkiksi luontoaiheisissa, nimissä. Palvelukotien tapauksessa on muutenkin tapana nimetä itse palvelukoti jollain muulla nimellä kuin yrityksen nimellä. Poikkeuksia kuitenkin on, esimerkiksi jos yrityksellä on vain yksi palvelukoti (Siunauksela ry > *Siunauksela-koti*). Usein yhdellä yrityksellä on kuitenkin useampi palvelukoti, jolloin niiden nimeäminen mielikuvitukseksi on perusteltua. Osa hoivakotien ja ryhmäkotien nimistä voi toki olla saanut inspiraationsa esimerkiksi joiltakin paikallisilta henkilöiltä, mutta tarkempien tietojen puuttuessa siihen ei ole otettu tässä analyysissä kantaa.

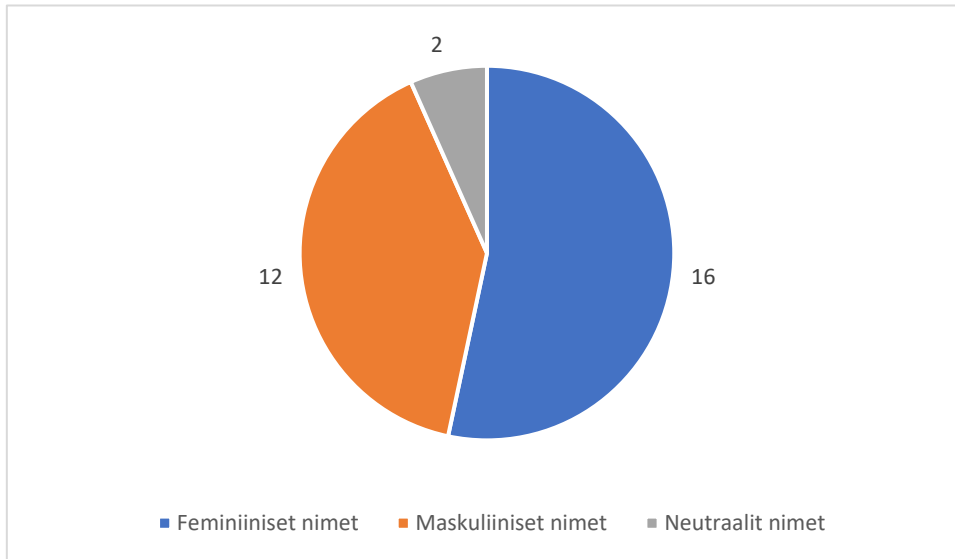
Kun hoivakodin nimessä on käytetty jotakin antroponyymiä, se esiintyy useimmiten nimen aineksena itsenäisesti. Tällaisia ovat esimerkiksi (*Attendo*) *Johannes*, (*Attendo*) *Fredrik*, (*Hoivakoti*) *Katriina* ja (*Hoivakoti*) *Vihtori*. Ryhmäkotien ja muiden pienempien yksiköiden nimenaineksena henkilönnimet esiintyvät moninaisemmin. Tavallista on esimerkiksi liittää henkilönnimen perään *-la*-suffiksi. Tämä tapa on yleisestikin suomalaisten paikannimien muodostamisessa hyvin tavallinen, ja sen avulla on muodostettu lukuisia henkilönnimikantaisia tilojen ja asumusten nimiä (Ainiala et al. 2008: 103). Lienee siis luontevaa muodostaa näidenkin asumusten, ryhmäkotien, nimet samalla tapaa. Tällaisia ryhmäkotien ja pienempien yksiköiden nimiä ovat esimerkiksi *Reinola*, *Vienola*, *Aatula*, *Iitula*, *Eetula*, ja *Ylä-Hannala*. Myös *Rauhala* on appellatiivisesta luonteestaan huolimatta mukana tässä joukossa, sillä voidaan perustellusti olettaa sen olevan tässä tapauksessa nimenomaan henkilönnimi: kyseessä olevan palvelukeskuksen muutkin ryhmäkodit ovat erisnimipohjaisia nimiä.

Antroponyymiaineuksen sisältävät nimet voivat olla myös kaksiosaisia. Henkilönnimeen voi olla esimerkiksi lisätty hoivakodeille varsin tavallinen *koti*-tyyppinen jälkiosa (ks. luku 4). Tällaisia nimiä ovat muiden muassa *Pauliinakoti*, *Annin aitta*, *Marian pirtti*, *Oskarin tupa* ja *Tapion torppa*. *Arwolan aatos* on niin ikään kaksiosainen, mutta nimen jälkiosa ei viittaa asumukseen.

Lokaalisuutta ilmaistaan ainoastaan *-IA*-johtimella. Kaksiosainen nimi *Perttelintupa* on laskettu tässä pirkanmaalaisessa aineistossa henkilönnimipohjaiseksi. Pertteli maantieteellisenä alueena sijaitsee Varsinais-Suomessa, eikä täten ole järkevästi yhdistettävissä ylöjärveläiseen vanhainkotiin. Pertteli on kuitenkin myös etunimi, harvinainen sellainen: nimeä on tilastoitujen vuosien aikana annettu Suomessa yhteensä alle 179 kappaletta (Digi- ja väestötietovirasto 2022). Harvinainen on kuitenkin yksilöivämpää kuin yleinen, joten sillä perusteella nimi on onnistunut tehtävässään.

Nimiaineistossa esiintyy merkittävä määrä henkilönnimiä, jotka ovat yhdistettävissä myös kalevalaiseen kansanperinteeseen sekä Aleksis Kiven *Seitsemän veljestä* -romaaniiin. Olen tehnyt jaon niin, että selkeät kirjallisuusnimet ovat oma ryhmänsä, joka esitellään seuraavassa alaluvussa. Nimi on katsottu selkeäksi kirjallisuusnimeksi, jos se eittämättä kuuluu tiettyyn merkityskenttään muiden saman yksikön nimien kanssa (esimerkiksi Mainiokoti Ilonkaaren ryhmäkodit *Aino*, *Ahti*, *Vellamo* ja *Väinö*). Kuitenkin jos kirjallisuuteenkin yhdistettävä nimi esiintyy nimiryhmässä, jossa muut nimet eivät yhdisty samaan viitekehykseen, nimi on laskettu tavallisten henkilönnimien ryhmään, joita juuri tässä alaluvussa esitellään (esimerkiksi ryhmäkotien nimet *Ainola* ja *Väinölä*, kun ne esiintyvät yhdessä *Reinolan*, *Vienolan* ja *Rauhalan* kanssa.). Nimien kaksoisluonne on kuitenkin tunnustettu.

Henkilönnimeen perustuvia asumispalveluyksiköiden ja ryhmäkotien nimiä on aineistossa yhteensä 30 kappaletta. Perinteisesti maskuliinisiksi miellettyjä nimiä on hieman vähemmän kuin feminiinisiksi miellettyjä, mutta jako on kuitenkin melko tasainen (Kuvio 3). Maskuliinisia nimiä on 12 kappaletta ja feminiinisiä 16 kappaletta. Representaation ja identifioitumisen kannalta on tärkeää, että kukin ihminen voi halutessaan löytää sen nimisen paikan, johon mieltää itse sopivansa. Erilaiset nimet kantavat erilaisia merkityksiä, ja tietyt nimet saattavat herättää kuulijoissa esimerkiksi stereotyyppisiä mielikuvia. Jos esimerkiksi kaikki vanhusten hoivakodit olisivat hyvin feminiinisten naistennimien mukaan nimettyjä, joku miespuolinen asiakas ei välttämättä kokisi nimen tuottamia mielikuvia omakseen, ja valitsisi mieluummin jonkin neutraalimman nimisen asuinpaikan. On siis hyvä, että aineiston nimijakauma on hyvin tasainen, vaikkakin naistennimien puoleen kallistuva, sillä se noudattelee vanhusväestön sukupuolijakaumaa Suomessa. Naiset elävät yleisesti ottaen vanhemmiksi kuin miehet, joten heitä on hoivakotien asukaskunnassakin enemmistö (Tilastokeskus 2022).

Kuvio 3: Henkilönnimien sukupuolijakauma

Aineistossa on myös eräs melko neutraali henkilönnimi: *Vieno*. Sitä on käytetty etenkin 1900-luvun ensi vuosikymmeninä paljolti myös miehen nimenä, vaikka valtaosa nimen kantajista onkin perinteisesti naisia (Digi- ja väestötietovirasto 2022). Myös muita aineiston etunimiä on annettu molemmille sukupuolille³, esimerkiksi nimeä *Rauha*. Yksi aineiston nimistä, *OttoFanny*, on sisällöltään ja rakenteeltaan muista nimistä poikkeava. Nimi sisältää sekä miehen nimen (*Otto*) että naisen nimen (*Fanny*). Nimet on kuitenkin kirjoitettu yhteen, niin että jälkimmäinen nimi alkaa myös isolla alkukirjaimella. Tämä tekee nimestä suomen oikeinkirjoitussääntöjen vastaisen. Norminvastaisuus on eräs yritysnimien keino herättää huomiota ja jäädä kuluttajien mieleen: nimellä on identifioivan funktion lisäksi kuitenkin myös tärkeä mainosfunktio. Suomalaisissa yritysnimissä yksi yleinen tapa käyttää norminvastaisuuksia on juuri isojen kirjaimien käyttö myös nimen keskellä olevien sanojen alussa, aivan kuten *OttoFanny* tekee. (Sjöblom 2006: 108.)

Hoivakotien nimistössä on käytetty paljon perinteisiä henkilönnimiä, eikä moderneja muotiniimiä käytännössä ole. Kansainvälisesti toimivia nimiä on muutama. Sellaisia ovat muun muassa *Fanny* ja *Vivian*. Muutoin nimet voidaan luokitella tyypillisiksi ja vakiintuneiksi suomalaisiksi nimiksi. Esimerkiksi hoiva- ja ryhmäkotien nimet *Johannes*, *Siirikoti*, *Aatula*, *Kallen ryhmäkoti* ja *Reinola* kuuluvat perinteisten henkilönnimien ryhmään. Ikäihmisten voi olla luontevampi identifioitua perinteisesti nimetyn hoivakodin asukkaaksi, kuin vaikkapa jonkin 2000-luvun uudisnimen mukaan nimetyn ryhmäkodin asukkaaksi. Palvelukotien nimistön suunnittelussa on siis otettu

³ Huom. Digi- ja väestötietoviraston Nimipalvelussa käytetään binääristä sukupuolijakaumaa.

kohderyhmä huomioon. Ainiala ym. (2008: 292) painottavatkin kohderyhmäajattelua markkinoinnin onnistumisessa.

Henkilönnimi yrityksen nimenä toteuttaa erityisesti individualisoivaa funktiota. Yritysnimi jo itsessään pyrkii luomaan yrityksestä ikään kuin oman persoonansa, ja kun yrityksen nimenä on jokin henkilönnimi, sen individualisoiva funktio tulee entistä paremmin esiin. Henkilönnimi antaa ikään kuin kasvot yritykselle, kenties paremmin kuin vaikkapa luonnosta otettu nimi. Jos saman yrityksen hoivakodit on kaikki nimetty samaan tapaan, kuten Esperin Oy:n hoivakodit *Katriina*, *Vihtori* ja *Vivian*, toteuttavat ne myös integroivaa funktiota. Esperin tapauksessa yhtenäiset, henkilönnimin nimetyt hoivakodit liittävät ne toisiinsa. Huomattavaa on, että käytännössä vain Esperin Ylöjärvellä sijaitsevat asumispalveluyksiköt on nimetty järjestelmällisesti henkilönnimien mukaan⁴. Integroiva funktio liittyy siis nimenomaan Ylöjärvellä sijaitsevien Esperin Oy:n hoivakotien erotteluun muista. Niin ikään Esperin Oy:n hoivakoti Elokaari pitää sisällään myös antroponyymein nimetyt ryhmäkodit, *Pauliinakodin* ja *Siirikodin*. Elokaari sijaitsee myös Ylöjärvellä, johon muutkin etunimipohjaiset nimet ovat keskittyneet.

Henkilönnimet voivat esiintyä hoivakotien nimistössä itsenäisinä (*Fredrik*, *Iiris*, *Viola*), tai sitten niiden kanssa voi olla jokin muu nimielementti. Nimielementti voi olla yhdistynyt henkilönnimeen, kuten *IA*-suffiksin (*Vienola*) tai tavanomaisten yhdyssanojen (*Pauliinakoti*) tapauksissa on tapahtunut. Nimi voi olla kirjoitettu myös sanaliitoksi, eikä valinnalle näytä olevan yleensä mitään tähdellisiä perusteita. Aineistossa on esimerkiksi *Marian pirtti* sekä *Perttelintupa*, jotka voisivat molemmat toimia sekä sanaliittona että yhdyssanana. Joissakin tapauksissa voidaan kuitenkin ajatella, että selkeyssyyt ovat vaikuttaneet sanaliitto-vaihtoehdon valintaan. Esimerkiksi *Annin aitta* tai *Arwolan aatos* toimivat sanaliittona paremmin, sillä sananloppuinen *n* ja sananalkuinen *a* sulautuvat herkästi toisiinsa. Sulautuman lopputuloksena nimen selvyys saattaa kärsiä, tai pahimmassa tapauksessa yhteen kirjoitettu nimi voi aiheuttaa huvittavia miellelyhtymiä. Tällöin nimet **Anninaitta* tai **Arwolanaatos* eivät olisi perusteltuja.

3.4 Kansanperinne ja kirjallisuus

Nimiaineistosta erottuu kaksi kirjallisuuteen liittyvää teema-aihelmaa: kalevalaiseen kansanperinteeseen ja Kalevalaan sekä Aleksis Kiven *Seitsemän veljestä* -romaniin liittyvät nimet. Nimet ovat sekä henkilönnimiä että paikannimiä. Kansallisuusaatteeseen ja esimerkiksi juuri Kalevalaan viittaavat

---

⁴ Nokialainen Esperin Oy:n hoivakoti *Iiris* on myös henkilönnimipohjainen.

nimet olivat 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa suosittuja, erityisesti vakuutusyhtiöitten nimissä. Tällöin markkinoilla nähtiin esimerkiksi *Vakuutusosakeyhtiö Kaleva*, *Tapaturmavakuutus-Osakeyhtiö Kullervo* sekä *Palovakuutus-Osakeyhtiö Pohjola*. (Sjöblom 2006: 98–99.) Kalevala-aiheisilla nimillä on siis pitkät perinteet suomalaisessa yritysnimistössä.

Kalevalasta ammennettuja nimiä ovat muun muassa *Ahti*, *Vellamo*, *Väinö*, *Aino* ja *Pohjola*. Palvelukoti *Pohjola* lukuun ottamatta nämä edellä esitetyt esimerkit ovat ryhmäkotien nimiä, tarkemmin sanoen yhden ja saman palvelukodin ryhmäkoteja. Ne kuuluvat siis tietoisesti samaan ryhmään, ja niiden nimet on luultavasti ideoitu samalla kertaa. Loputkin aineiston kalevalaiset nimet ovat nimenomaan ryhmäkotien nimiä: Koskikodissa sijaitsevat *Ainola* ja *Väinölä* sekä Vihnuskodin *Tapijon torppa*. *Ahti*, *Vellamo*, *Aino*, *Tapio* ja *Väinö* (Väinämöinen) ovat Kalevalan tarustoon kuuluvia henkilöihahmoja. *Pohjola* puolestaan on ainut Kalevalan paikannimistöä ammennettu nimi.

Yksi kalevalainen nimi on otettu suoraan kadunnimestä: Palvelukoti *Pohjola* sijaitsee Pohjolankadulla. Voidaankin katsoa, että ensisijaisena nimeämisperusteena on todennäköisimmin ollut paikannimiaines, eikä niinkään kalevalaisuus. Tässä tutkielmassa pyritään tulkitsemaan kuitenkin myös nimien semanttista sisältöä, ja *Pohjola*-nimen tapauksessa onkin tärkeä tuoda esiin sen molemmat mahdolliset nimeämisperusteet. *Kaupinkoti*-nimessä esiintyvä sana *Kauppi* viittaa ensisijaisesti sijaintiinsa, eli Tampereen Kaupin alueeseen, mutta myös sillä on Kalevalaan liittyvä merkitys. *Kauppi* on Kalevalassa suksien tekijä (Avoin Kalevala, s.v. *Kauppi*).

Aleksis Kiven Seitsemästä veljeksestä on hyödynnetty kaikki veljesten nimet, joitakin tapahtumapaikkojen nimiä, sekä *Venla*-nimi. Tampereella Koukkuniemen vanhainkodin yhteydessä toimivat palvelukodit *Impivaara* ja *Jukola*, ja kumpikin palvelukoti koostuu neljästä ryhmäkodista, jotka on kukin nimetty yhden Seitsemän veljeksen henkilöihahmon mukaan (*Eero*, *Tuomas*, *Aapo*, *Lauri*, *Simeoni*, *Juhani*, *Timo* sekä *Venla*). Samalla alueella sijaitsee myös palvelukoti *Toukola*, joka on jaettu puoliksi Tampereen kaupungin ja yksityisen Kontukodin kesken. Kuten käsillä olevan pääluvun alussa todetaan, Tampereen kaupungin puoleiset ryhmäkotien nimet ovat mallia *IA* ja *IB*, ja Kontukodin ryhmäkodit on nimetty tekstiiliteollisuuskaupungille sopivin *Pellava*- ja *Puuvilla*-tyyppisin nimin. Kumpikaan *Toukolan* ryhmäkotien nimeämismalleista ei siis noudattele enää Seitsemän veljeksen nimimaailmaa. Koukkuniemen alueella sijaitsee myös neljäs palvelukoti, *Männistö*. *Männistöhän* liittyy myös oleellisesti kyseiseen Kiven romaaniin: veljesten naapurissa asuvasta Männistön *Venlasta* tuli Juhaniin vaimo. Koukkuniemen *Männistön* ryhmäkotien nimet ovat kuitenkin saaneet inspiraationsa *mänty*-sanasta eivätkä Seitsemästä veljeksestä: ne ovat *Kantola*, *Oksala*, *Honkala* ja *Latvala*. Voikin olla, että palvelukotien nimissä on haluttu noudattaa yhtenäistä teemaa, mutta saman

aihepiirin nimiä ei ole riittänyt enää *Männistön* ryhmäkotien nimiksi, jolloin nimiaihe on täytynyt etsiä muualta, tässä tapauksessa puusanastosta. *Männistö*-nimen tapauksessa onkin siis kaksi mahdollista luokittelutapaa. Luokittelu riippuu siitä, luetaanko se yhteen ennemmin muiden Koukkunien alueen palvelukotien kanssa vaiko omien ryhmäkotiensa kanssa.

Kansanperinne- ja kirjallisuusaiheiset nimet toimivat henkilönnimien tavoin individualisovassa funktiossa. Koska nämä nimet ovat enimmäkseen juuri henkilönnimiä, ne luovat yritykselle tai ryhmäkodille samalla omaa persoonaa. Kun kyseessä ovat tunnettujen henkilöiden nimet, kuten tässä tapauksessa kirjallisuuden tai mytologian henkilöihahmot, nimet kantavat mukanaan myös tiettyjä ominaisuuksia ja persoonallisuuspiirteitä. Tämä korostuu erityisesti Seitsemän veljeksien hahmojen kohdalla, sillä hahmojen voidaan katsoa edustavan suomalaisia luonteenpiirteitä ja suomalaisuutta yleensä (Seitsemänveljestä.net 2020). Tällöin nimet tuovat näitä piirteitä myös hoivakotien maailmaan. Kalevala- ja Seitsemän veljestä -aiheiset nimet toimivat myös integroivassa funktiossa, sillä ne yhdistävät mielikuvat vahvasti Suomeen ja suomalaisuuteen. Nämä nimet voivat myös olla monilla tavoin subjektiivisesti houkuttelevia: ne voivat viestiä luotettavuutta, perinteikkyyttä ja turvallisuutta sellaiselle henkilölle, joka tunnistaa niiden intertekstuaalisen viitekehysten ja pitää sitä arvokkaana.

3.5 Muut nimiaiheet

Muiden nimiaiheiden luokasta erottuu myös joitakin pienempiä teemaryhmiä, esimerkiksi merenkulkuaiheiset nimet. Nimet ovat *Satama*, *Kompassi*, *Kotisatama*, *Horisontti*, *Majakka*, *Ankkuri*, *Ruori*, ja *Masto*. Samaan aiheeseen kuuluu lisäksi nimi *Karikko*, jonka voi katsoa olevan myös luontonimi. Nimet ovat enimmäkseen ryhmäkotien nimiä, mutta joukossa on myös yksi palvelukodin nimi, *Satama*. *Satama* sijaitsee Tampereella Satamakadulla, jonka mukaan palvelukoti lienee saanut nimensä. *Sataman* ryhmäkotien nimet ovat sitten todennäköisesti syntyneet pohtimalla *satama*-sanaan liittyviä mielikuvia.

Palvelukoti *Pohjolan* ryhmäkodit ovat saaneet nimensä taivaan tähtien mukaan: *Otava*, *Sirius*, *Pohjantähti*, *Aurinko*, *Orion* ja *Lyyra*. Tekstiiliteollisuuden piiristä nimensä ovat saaneet *Sarka*⁵, *Pellava*, *Verka*, *Puuvilla* sekä *Pellavakoti*. Tampereen kaupungin asema tekstiiliteollisuuskaupunkina lienee tärkein inspiraatio tämänkaltaisille nimille. Nimien kautta perinteikäs ja paikallinen

---

⁵ *Sarka* liittyy tässä yhteydessä nimenomaan tekstiiliteollisuuteen: sarka on tietynlainen villakangas. Merkitys on pääteltävissä muiden saman hoivakodin ryhmäkotien nimistä: *Pellava*, *Verka* ja *Puuvilla*. *Sarka* voi toisessa yhteydessä viitata myös maatalouteen ja sarkajakoon.

teollisuusperinne ikään kuin jatkaa kulkuaan, ja saattaa näiden yksiköiden asukkaissakin olla joitakuuta vanhoja tehtaan työntekijöitä. Tekstiiliteollisuusaiheisilla nimillä on vahva integroiva funktio: nimet liittyvät perustavanlaatuisesti Tampereen kantakaupunkiin.

Mielen- tai tunnetilaa kuvastavia nimiä on kolme: *Onnela*, *Tyynelä* ja *Ilonkaari*. Onni, ilo ja tyyneys ovat vahvasti positiivisia tunnetiloja, ja ne liittävät nimien kautta vastaavia tunteita myös hoivakoteihin itseensä. Ne luovat myös suuria odotuksia hoivakodissa vallitsevalle ilmapiirille: todellisuudessa kuitenkin vaikkapa *Tyynelässä* ei liene joka hetki täysin tyyntä ja seesteistä, ja *Onnelassa* saatetaan kärsiä hoitajapulasta ja kiireestä. Tällaiset tunnetilaa kuvastavat nimet toimivat erityisesti houkuttelevassa funktiossa. Houkuttelevalla funktiolla pyritään ohjailemaan ihmisten mielikuvia tiettyyn suuntaan ja vaikuttamaan eritoten kuulijoiden emotionaaliseen puoleen (Ainiala et al. 2008: 315).

Täysin uniikkeja ja muihin teemoihin liittymättömiä nimiä on aineistossa vain muutamia. Tällainen on esimerkiksi *Siunauksela-koti*, jolla halutaan tuoda esiin ko. palvelukotia ylläpitävän yhdistyksen kristilliset arvot. Näin asiakaskin tunnistaa helposti jo nimen perusteella, kohtaavatko omat arvot palvelukodin kanssa. Nimi *Elämänpuu* voidaan myös tulkita kristilliseksi, vaikka elämänpuita esiintyy toki useissa muissakin kulttuureissa ja mytologioissa. Monen mielessä se saattaa kuitenkin yhdistyä ensimmäisenä Raamatun luomiskertomuksen elämän puuhun. Näissä nimissä korostuu houkuttelevan funktion subjektiivisuus: nimi, joka on toiselle houkutteleva ja turvallisuutta viestivä, voi olla toiselle jopa luotaantyöntävä. Nimien avulla pyritäänkin saamaan asukkaiksi ihmisiä, joilla on samat ajatukset ja elämänarvot kuin yrityksellä.

Eräs aineiston uniikkinimi on *Pehtoori*. *Pehtoori* on maataloushistoriaan liittyvä sana, ja sillä tarkoitetaan henkilöä, joka johti esimerkiksi kartanon tai muun suuren tilan tuotantoa ja työntekijöitä. Nimi *Elokaari* puolestaan viittaa ihmisen elinkaareen ja, hoivakodin ollessa kyseessä, eritoten sen loppupuoleen. Sama yhdyssanamuotoisen nimen perusosa *kaari* on käytössä myös nimessä *Ilonkaari*. *Elokaari* ja *Ilonkaari* ovat rakenteellisestikin hyvin saman tyyppiset nimet: molempien määriteosana on lyhyt, kolmikirjaiminen, eläväinen sana.

3.6 Hoivakodin nimen ja ryhmäkodin nimien välinen suhde

Useat palveluyksiköt koostuvat kahdesta tai useammasta pienemmästä yksiköstä, ryhmäkodista. Kaikissa palvelukodeissa ei kuitenkaan ole ryhmäkoteja, koska yksikkö saattaa olla esimerkiksi niin pieni, että ei ole tarvetta jakaa toimintaa useampiin erillisiin yksiköihin. Aineiston perusteella tällaisia

vaikuttaisivat olevan ainakin miltei kaikki Esperin ja Attendon hoivakodit (esim. *Hoivakoti Daalia*, *Attendo Graniitti*). Tällöin ko. toimipisteellä on siis vain yksi nimi.

Ryhmäkotien nimillä on toisinaan jokin semanttinen suhde varsinaiseen yksikön nimeen. Esimerkiksi Tampereella sijaitsevan palvelukoti *Männistön* ryhmäkodit ovat nimeltään *Kantola*, *Oksala*, *Honkala* ja *Latvala*, ja niin ikään tamperelaisen *Jukolan* ryhmäkodit ovat *Lauri*, *Simeoni*, *Juhani* ja *Timo*. Merkitysyhteys on nimien välillä selvä, ja näissä esimerkeissä voidaan havaita myös hierarkisuutta: männyn osat muodostavat kokonaisen männyn, ja Jukolan tunnetut asukkaat asuvat yhdessä Jukolassa. Nimien kautta luodaankin siis yhtenäisyyttä koko ison palveluyksikön sisälle. Kuitenkaan aina semanttista tai muutamaa selvästi näkyvää suhdetta ei ole havaittavissa. Esimerkiksi *Tiuravuoren* palvelukeskuksessa sijaitseva ryhmäkoti *Tarupirtti*, Hoivakoti *Elokaaren Pauliinakoti* tai *Viola-kodin Pellava*-ryhmäkoti eivät ole suoraan yhdistettävissä toisiinsa semanttisesti.

Näiden kahden hybridimallina toimii sellainen nimiperhe, jossa ryhmäkotien nimet kuuluvat keskenään samaan merkityskenttään, mutta eivät ole yhdistettävissä kattonimeensä, eli varsinaiseen palvelukodin nimeen. Tällainen tapaus on esimerkiksi Mainiokotien yksikkö *Ilonkaari*, jonka ryhmäkotien nimet ovat *Aino*, *Ahti*, *Vellamo* ja *Väinö*. Ryhmäkotien nimet yhdistyvät kalevalaiseen runopereenteseen, johon puolestaan *Ilonkaari*-nimeä ei voida liittää. Vastaavia tapauksia on aineistossa runsaasti. Muita esimerkkejä ovat muiden muassa *Toukola* ja ryhmäkotinsa *Sarka*, *Pellava*, *Puuvilla* ja *Verka*, sekä *Pappilanpuiston* palvelukeskus *Ankkuri*-, *Ruori*- ja *Masto*-nimisine ryhmäkoteineen. Ryhmäkodit siis muodostavat keskenään mielekkään nimiryhmän, joka ei puolestaan yhdisty varsinaiseen palvelukeskuksen nimeen. Tämän tutkimuksen aineistoon on otettu ainoastaan ikäihmisten asumispalveluyksikköjen nimistöä, eikä esimerkiksi kehitysvammaisten tai mielenterveyskuntoutujien asumisyksiköiden nimiä ole otettu lukuun. Voidaan kuitenkin kuriositeettina todeta, että Hoivakoti Villa Niemessä on vanhuksille tarkoitettu *Saarnikoti*-niminen ryhmäkoti, ja tämän lisäksi mielenterveyskuntoutujille tarkoitettut ryhmäkodit *Kuusamakoti* ja *Pihlajakoti*. Nämä nimet kuuluvat keskenään samaan puu- ja pensasaiheiseen ryhmään.

OttoFanny-niminen palvelukoti tuo jo nimessään esiin yrityksen sisällä olevat ryhmäkodit: toinen on *Otto-tupa* ja toinen on *Fanny-tupa*. Samantyyppinen ratkaisu on tehty nokialaisessa Mainiokoti *Lähdeniityssä*: *Lähdeniityn* ryhmäkodit ovat nimeltään *Lähde* ja *Niitty*.

4 NIMIEN RAKENNE

Tässä luvussa tarkastellaan asumispalveluyksiköiden nimien rakennetta. Nimiaineisto on jaettu ensin kahteen osaan: yksiosaisiin sekä kaksi- tai useampiosaisiin nimiin. Sen jälkeen nimistä on tarkasteltu lähemmin niiden rakennepiirteitä. Yksiosaisella nimellä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa kaikkia niitä nimiä, jotka koostuvat ainoastaan yhdestä nominatiivimuotoisesta sanasta (*Vaahtera, Karikko, Ahti, Aurinko*). Yksiosaisiksi on laskettu myös *IA*-johtimelliset nimet (*Iltala, Tuohela, Reinola*) (ks. Ainiala et al. 2008: 103). Tässä tutkimuksessa *IA*- ja *IB* -tyypin nimet on myös luokiteltu yksiosaisiksi. Kaksi- tai useampiosaisiksi on määritelty nimet, jotka koostuvat useammasta kuin yhdestä sanasta. Sanat ovat joko nominatiivi- tai genetiivimuodossa. Kaksi- tai useampiosaiset nimet ovat tavanomaisimmillaan kaksiosaisia yhdyssanoja, joissa määriteosa on nominatiivi- tai genetiivimuotoinen (*Hopeakallio, Lamminranta*). Joissakin nimissä on käytetty yhdysmerkkiä (*Viola-koti, Siunauksela-koti*). Useampiosaiset nimet voivat olla joko yhdyssanoja tai sanaliittoja (*Tammenlehväkoti, Keihäsniemen dementia-koti*). Nimistä on eritelty myös muita merkittäviä rakennepiirteitä, kuten *koti*-tyyppiset nimet. Tällaisia ovat esimerkiksi *Petäjäkoti, Tarupirtti* ja *Annin aitta*.

4.1 Nimien rakennetyypit

Nimiaineistosta 62 % on ryhmäkotien nimiä ja 38 % varsinaisia yksiköiden nimiä. Ryhmäkotien nimiä on aineistossa runsaammin siksi, että yksi palvelukoti saattaa sisältää useita ryhmäkoteja. Kaikilla palvelukodeilla ei ryhmäkoteja kuitenkaan ole. Tämän tutkimuksen aineistossa yhdessä yksikössä voi olla enimmillään jopa kuusi tai seitsemän ryhmäkotia. Tyypillisin yhden hoivakodin ryhmäkotien määrä on kuitenkin 2–4.

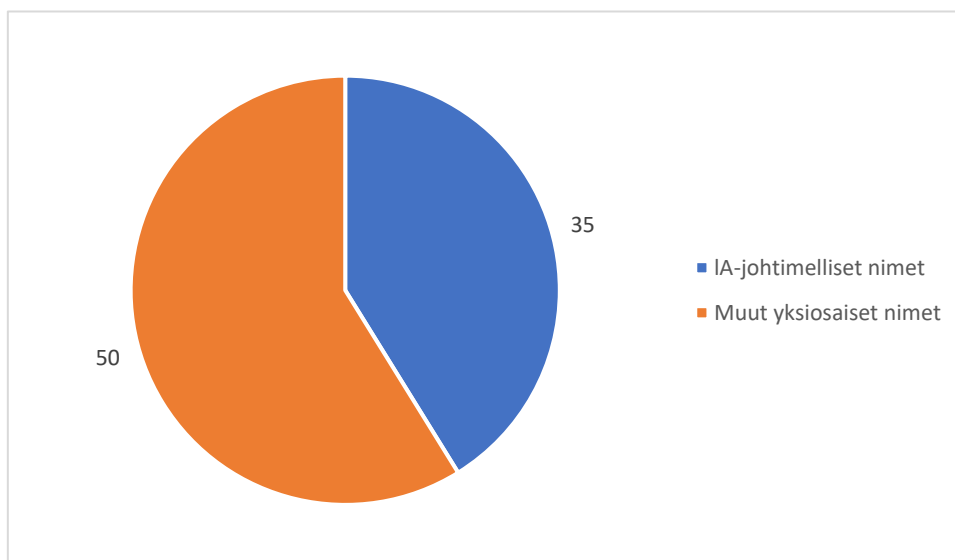
Yksiosaisia nimiä ($n = 85$) on jonkin verran enemmän kuin kaksi- ja useampiosaisia ($n = 67$). Tämä selittyy ryhmäkotien nimien suurella määrällä: suurin osa (70 %) ryhmäkotien nimistä on juuri yksiosaisia (ks. taulukko 1). Koska ryhmäkotien nimiä on aineistossa enemmistö, se kasvattaa yksiosaisien nimien kokonaismäärää.

Taulukko 1. Nimiaineiston jaottelu rakennetyypeittäin

	Yksiosaiset	Kaksi- tai useampiosaiset	Yhteensä
Hoivakotien nimet	19	39	58
Ryhmäkotien nimet	66	28	94
Kaikki nimet	85	67	152

Varsinaiset palveluyksiköiden nimet ovat useimmiten kaksi- tai useampiosaisia, ja yksiosaisia nimiä on näistä vain 33 prosenttia. Tavallisin palvelukodin nimityyppi on kaksiosainen yhdyssana, jonka määriteosa on joko nominatiivissa tai genetiivissä. Tällaisia nimiä ovat muuten muassa *Koivupirtti*, *Hopeakallio*, *Koskikoti*, *Tammenvesa*, *Lamminranta*, *Elämänpuu* ja *Pispanlinna*.

Paikallisuutta ilmaiseva *-LA*-johdin on runsaassa käytössä nimiaineistossa (kuvio 4). Yksiosaisista nimistä 35 prosenttia on muodostettu käyttämällä *-LA*-johdinta. Nimenmuodostussuffiksi *-LA* on hyvin tavallinen suomalaisessa paikan- ja asutusnimityksessä, jossa on perinteisesti muodostettu esimerkiksi talonnimiä henkilönnimien pohjalta (*Anttila*, *Mattila*) (Ainiala et al. 2008: 103). Näistä on tullut myöhemmin myös sukunimiä. Tämän tutkimuksen aineistossa olevia *-LA*-johtimellisia nimiä ovat esimerkiksi *Kuusela*, *Toukola*, *Aatula*, *Silmula*, *Rauhala* ja *Iltala*. *-LA*-johdin voidaan hoivakotien nimistössä liittää kaikenlaiseen nimiaineeseen, niin henkilönnimiin kuin luontonimiin. *-LA*-johtimellisia nimiä on muutama myös kaksi- tai useampiosaisien nimien luettelossa, esimerkiksi *Pappilampi*, *Ylä-Hannala* ja *Arwolan Aatos*. Koska *-LA*-suffiksin käyttö on hoivakotien nimistössä näinkin yleistä, sillä voidaan ajatella olevan oma funktionsa. Tässä tapauksessa *-LA*-suffiksin käyttö toimii erityisesti integroivassa funktiossa. Se pyrkii yhdistämään hoivakotien ja ryhmäkotien nimet perinteisiin suomalaisiin asutusnimiin ja jatkaa täten tuttua nimeämisperinnettä.

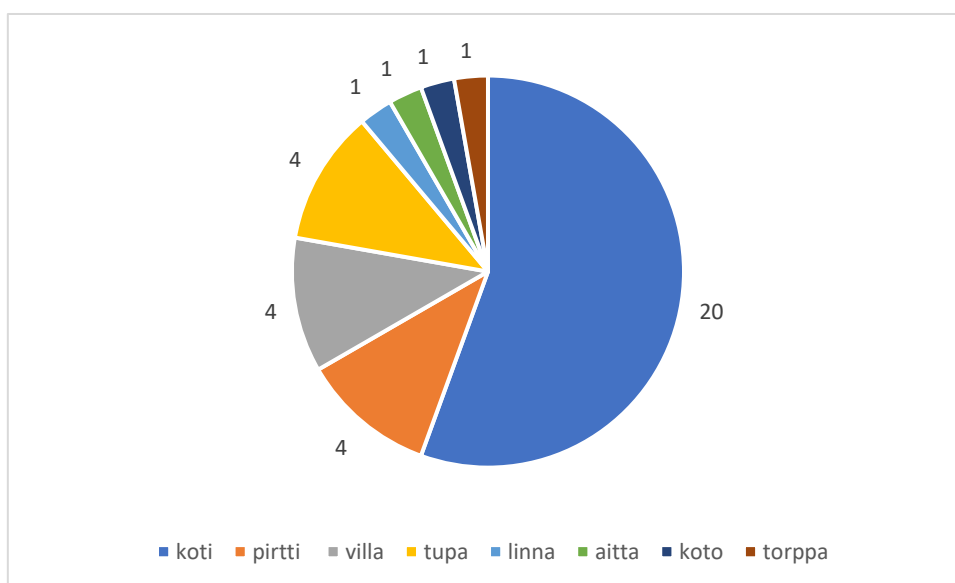
Kuvio 4. IA-johtimellisten nimien osuus yksiosaisista nimistä

Tämän aineiston (yritys)nimet ovat käytännössä kaikki yksilöivän nimenosan sisältäviä nimiä. Se on nimenosa, joka kaikissa yritysnimissä on oltava (Sjöblom 2006: 192). Yksilöivä nimenosa voi muodostua useista eri sanoista. Osa aineiston nimistä sisältää myös liikeidean ilmaisevan osan, kuten esimerkiksi *Tiuravuoren palvelukeskus* ja *Keihäsniemen dementia koti*. Liikeideaa ilmaiseva osa saattaa olla myös yksilöivän nimenosan edessä, kuten nimissä *Hoivakoti Villa Niemi* ja *Palvelukeskus Kielo*. Osa varsinaisten hoivakotien nimistä sisältää hoivakodin nimen lisäksi myös yrityksen nimen, jos kyseessä on yksityinen hoiva-alan yritys. Nimi sisältää tällöin kaksi yksilöivää nimenosaa. Tällaisia nimiä on erityisesti Attendon hoivakodeilla, joiden nimi on järjestelmällisesti mallia *Attendo Ruusuvuori* ja *Attendo Villa Aalto*. Myös Mehiläinen Oy:n omistama Mainiokodit on nimennyt hoivakotinsa mallilla *Mainiokoti Lähdeniitty* ja *Mainiokoti Arwolan aatos*. Poikkeuksena on Esperio Oy, joka ei sisällytä yrityksen nimeä hoivakotiensa nimiin. Nimet ovat mallia *Hoivakoti Iris*, *Hoivakoti Ratina* ja *Palvelukeskus Kielo*. Nimeen on siis haluttu sisällyttää mieluummin liikeidean ilmaiseva osa. Yritysmuotoa ilmaisevaa osaa (esim. Oy) ei hoivakotien nimissä käytetä. Myöskään täydentäviä osia (esim. *Adidas Suomi Oy*) ei tämän aineiston nimissä esiinny.

4.2 koti-elementin sisältävät nimet

Aineiston kaksi- tai useampiosaisista nimistä yli puolet sisältää perusosassaan jonkin *koti*-tyyppisen elementin. Tällaisia elementtejä ovat esimerkiksi *koti*, *koto*, *pirtti*, *tupa* ja *villa*. Tähän kategoriaan

kuuluvia nimiä on kaikista kaksi- tai useampiosaisista nimistä jopa 54 prosenttia. Näiden varsinaisten nimien lisäksi aineistossa on muutamia nimiä, jotka on nimetty ainoastaan kaavamaisesti *Ryhmäkoti 1*, *Ryhmäkoti 2*, *Ryhmäkoti 3* ja niin edelleen. Niitä ei ole laskettu mukaan tähän *koti*-elementin sisältävien nimien kategoriaan, koska ne eivät ole varsinaisia tarkoituksen mukaan nimettyjä ja mietittyjä nimiä (toki tällaisten kaavamaistenkin nimien päättäminen on eräänlainen valinta). Sitä vastoin *Iinan ryhmäkoti* ja *Kallen ryhmäkoti* on otettu mukaan, sillä niissä on selkeästi mukana myös yksilöivä elementti. Nimet eivät vaikuttaisi virallisesti olevan nimeltään pelkästään **Iina* ja **Kalle*, vaan nimenomaan pitkässä muodossa *Iinan ryhmäkoti* ja *Kallen ryhmäkoti* (Mainiokodit 2022). Tämän tyyppinen ryhmäkotien nimeämistapa on muutoin aineistossa harvinainen: yleensä ei ole tapana nimessä ilmoittaa, että kyseessä on ryhmäkoti.

Kuvio 5. *koti*-tyyppisten perusosien jakautuminen

Merkittävästi eniten aineistossa on *koti*-loppuisia nimiä. Niitä on yhteensä 20 kappaletta kaikista kaksi- tai useampiosaisista nimistä ($n = 67$), eli jopa 30 prosenttia (kuvio 5). Nimen perusosa *koti* on kirjoitettu useimmiten suoraan määriteosansa kanssa yhteen, mutta myös muita, selkeyttäviä vaihtoehtoja on käytetty esimerkiksi pitkissä nimissä (*Keihäsniemen koti*). Aineiston kaikki *koti*-loppuiset nimet ovat seuraavat:

Petsamokoti, Koskikoti, Petäjäkoti, Nurmikoti, Tammistokoti, Kaupinkoti, Viola-koti, Pellavakoti, Lahdensivun koti, Tammenlehväkoti, Pauliinakoti, Siirikoti, Keihäsniemen koti, Keihäsniemen dementia-koti, Vihnuskoti, Kaakkurin koti, Saarnikoti, Siunauksela-koti, Iinan ryhmäkoti, Kallen ryhmäkoti.

Jokseenkin usein toistuvia perusosia ovat *pirtti*, *villa* ja *tupa*. Kukin näistä esiintyy aineisossa neljä kertaa. Perinteisiä suomalaisia kotiympäristöön liittyviä sanoja, kuten *pirtti* ja *tupa*, käytetään hyödyksi mielikuvien luomisessa. Sanat kantavat kotoisaa, lämmintä tunnetta, ja liittävät ajatukset entisaikaan. Tällaisia nimiä ovat *Koivupirtti*, *Kotipirtti*, *Tarupirtti* ja *Marian pirtti* sekä *Perttelintupa*, *Oskarin tupa*, *Otto-tupa* ja *Fanny-tupa*. *pirtti*-sanaa on käytetty myös yhdessä yksiosaisessa ryhmäkodin nimessä: *Pirttilä*. Hieman erilaiseen asumukseen viittaa sana *villa*: villalla tarkoitetaan suurta vapaa-ajan asuntoa, huvilaa. Sanoilla *tupa* ja *pirtti* sekä *villa* onkin hoivakotien nimistössä varsin erilaiset tavoitteet. Siinä missä *tupa* ja *pirtti* pyrkivät perinteiseen kodinomaisuuteen ja tuttujen maalaismaisematunnelmien luomiseen, *villa* tavoittelee ylellisempää ja hienostuneempaa mielikuvaa, huvila-asumista. Tällaisia nimiä ovat *Villa Aalto*, *Willa Viola*, *Villa Niemi* sekä *Villa Koski*. *Willa Viola* on vieläpä vanhahtavasti w-kirjaimella tyylitelty, ja se korostaa nimen toivottua arvokkuutta. *Kotipirtti*-nimessä yhdistyy kaksi *koti*-elementin sisältävää sanaa, *koti* ja *pirtti*. Nimessä onkin selvästi tavoiteltu kodikkuutta ja tuttuutta.

Selvästi harvinaisempia *koti*-tyypin perusosia ovat *linna*, *aitta*, *koto* ja *torppa*. Ne esiintyvät aineistossa kukin vain kerran, nimissä *Pispanlinna*, *Annin aitta*, *Järvikoto* sekä *Tapion torppa*. Perinteiseen ja kenties vaatimattomampaan asumisympäristöön viittaavat sanat *aitta*, *koto* ja *torppa*. *linna*-sanalla viitataan usein taas täysin päinvastaiseen asumukseen: mahtavaan, kunnianarvoisien henkilöiden asuinrakennukseen. Sen kaltaista arvokasta merkitystä lienee *Pispanlinnan* nimessäkin haettu.

5 PÄÄTÄNTÖ

Tässä luvussa käydään läpi keskeisimmät tutkimustulokset ja vastataan tutkimuskysymyksiin. Toisessa alaluvussa pohditaan myös, kuinka tässä tutkimuksessa käsiteltyä aihetta voisi tutkia edelleen.

5.1 Yhteenveto tutkimuksen tuloksista

Vanhusten asumispalveluyksiköiden nimet voidaan jakaa merkityksensä perusteella viiteen pääryhmään. Nimet kumpuavat yleisimmin ympäröivästä luonnosta, olemassa olevasta asutusnimistöstä tai keksityistä henkilönnimistä. Yleisin tapa muodostaa hoivakodin tai ryhmäkodin nimi on käyttää jotakin keksittyä luontoelementtiä, joka ei suoranaisesti viittaa kyseisen hoivakodin (nimi)ympäristöön. Tällaisia ovat esimerkiksi erilaiset puulajit. Puulaji voi olla yksilöivämpi, kuten hopeapaju, eikä paikalla tarvitse välttämättä kasvaa hopeapajuja. Puulaji voi olla myös erittäin yleinen, kuten koivu, eikä puun voida täten katsoa erityisesti liittyvän juuri kyseiseen paikkaan, sillä koivuja kasvaa Suomessa joka paikassa. Puiden mukaan nimeäminen vaikuttaisikin olevan yleisin ikäihmisten asumispalveluyksiköiden nimeämistapa. Puut ovat sangen neutraali aihe, ja niiden pohjalta saa kuitenkin keksittyä myös omaperäisempiä nimiä. Puun mukaan nimetty hoivakoti tuskin karkottaa potentiaalisia asiakkaita. Puiden mukaan nimetty koti myös sopii käytännössä mihin päin Suomea vain, eivätkä ne ole maantieteellisesti sidottuja tiettyyn paikkaan. Mahdollinen hoivakodin muuttaminenkin on tällöin helpompaa eikä aiheuta hämmennystä⁶. Luontonomistöstä on käytetty jonkin verran myös vesistösanoina sekä kukkien nimiä, jotka nekin ovat varsin neutraaleja aiheita. Luontosanat tuovat esille hoivakodin suhteen luontoon, joka on varmasti monelle asiakkaalle tärkeä elämän voimavara.

Henkilönnimillä nimetyt hoivakoteja on aineistossa niin ikään lukuisia. Kun hoivakodille annetaan ihmisen etunimi, se toteuttaa silloin individualisoivaa funktiota. Nimen myötä yrityksestä tulee inhimillisempi ja lähestyttävämpi, ihmisen kaltainen tiedostava ja tunteva toimija. Henkilönnimen avulla voidaan helposti rakentaa yritykselle, tässä tapauksessa hoivakodille, identiteettiä. (Sjöblom 2006: 71.) Individualisoiva funktio esiintyy hoivakotien nimistössä kautta linjan, mutta erityisesti henkilönnimet tuovat sen konkreettisesti esiin. Henkilönnimet liittyvät laajemmin myös yritysten

---

⁶ vrt. *Valleri*-nimisen hoivakodin muuttaminen Tampereen Epilästä Pappilaan: *valleri*-nimet keskittyvät yksinomaan Epilään, jolloin nimi saattaa aiheuttaa sekaannusta hoivakodin siirryttyä uuteen paikkaan (ks. luku 3.1).

brändäytymiseen sekä integroitumiseen tietyn kentän sisällä. Esimerkiksi Esperi Oy:n henkilönnimien mukaan nimetyt hoivakodit osoittavat yhteenkuuluvuutta keskenään.

Ryhmäkotien nimet liittyvät useissa tapauksissa semanttisesti itse hoivakodin nimeen (*Satama* > *Horisontti*, *Kompassi*, *Majakka* jne.), ja ne ovat toisinaan jopa hierarkkisessa suhteessa keskenään (*Männistö* > *Kantola*, *Oksala*, *Honkala*, *Latvala*). Ryhmäkotien nimeäminen ei ole kuitenkaan aina näin suoraviivaista, vaan monissa tapauksissa ryhmäkotien nimet eivät liity semanttisesti mitenkään itse asumispalveluyksikön nimeen (*Pappilanpuisto* > *Ankkuri*, *Ruori*, *Masto*). Usein ne kuitenkin muodostavat keskenään semanttisesti yhtenäisen kokonaisuuden, kuten Pappilanpuiston ryhmäkodit *Ankkuri*, *Ruori* ja *Masto*. Joskus taas kaikki ryhmäkotien nimet eivät liity toisiinsa millään tapaa, kuten *Viola*-kodin *Viola*, *Willa Viola* ja *Pellavakoti*. Näistä kaksi ensimmäistä yhdistyy luonnikkaasti *Viola*-kodin nimeen, mutta *Pellavakoti* ei suoranaisesti liity samaan merkityskenttään. Se on saanut inspiraationsa ympäröivästä tehdasmaisemasta. Voidaan kuitenkin yleisesti havaita, että ryhmäkotien nimillä on tendenssi asettua samaan merkityskenttään toistensa kanssa. Se luo yhtenäisyyttä ja vahvistaa identiteettiä, kun saman talon sisällä olevat ryhmäkodit ovat ikään kuin samaa sarjaa. On myös huomattava, että yleisesti ottaen ryhmäkodit halutaan nimetä. Kuten aiemmin on todettu, nimeämättömiäkin tapauksia on, mutta luulen, että on kaikille toimivampaa ja miellyttävämpää puhua enemmän *Tapion torpasta* kuin *IB*:stä.

Tyypillinen hoivakodin nimi on kaksi- tai useampiosainen, ja sen perusosana on jokin *koti*-tyypin sana, yleisyysjärjestyksessä *koti*, *pirtti*, *villa* tai *tupa*. Koska kyseessä on ikäihmisten palvelukodit, nimeämisessä lienee pyritty tutun, entisajoista muistuttavan kuvaston äärelle. Siihen viittaavat sellaiset määriteosat kuin *torppa*, *pirtti* ja *aitta*. Kaikki *koti*-tyypin sanat eivät kuitenkaan ole vaativattomia, maaseutuympäristöön kuuluvia sanoja: nimiaineistossa on käytetty myös määriteosia *villa* ja *linna*. Näiden sanojen kautta pyritään kenties sellaiseen ylellisyyden tuntuun, jota ei *torpassa* asuessa saa. Selkeästi yleisintä on kuitenkin pitäytyä tutussa ja turvallisessa *kodissa*.

Hoivakodit ja ryhmäkodit nimetään yleisesti ottaen omilla tavoillaan. Jos nimi on esimerkiksi annettu jonkin paikallisen nimiaineksen, esimerkiksi kaupunginosan tai kadunnimen mukaan, tällöin on tavallisesti kyse nimenomaan hoivakodista eikä ryhmäkodista. Ryhmäkotien nimeämiseen liittyvä merkittävä piirre on nimen yksiosaisuus: ryhmäkodin nimi on joko nominatiivimuotoinen tai *IA*-suffiksia kantava yksiosainen sana. Kaksi- tai useampiosaisuus – yhdyssanat ja sanaliitot – on puolestaan hoivakotien nimien leimallinen piirre.

Hoivakotien nimet toimivat tavallisesti ainakin kahdessa funktiossa samaan aikaan, ja toiset nimet voivat toimia useammassakin funktiossa. Koska kyseessä ovat enemmän tai vähemmän

kaupalliset nimet, houkutteleva funktio on suuressa roolissa monen nimen tapauksessa. Nimen on tärkeää herättää asiakkaan mielenkiinto, ja se tapahtuu helposti luomalla positiivisia mielikuvia. Houkutteleva nimi toimii juuri näin. Yritysnimen on myös edullista olla käytännöllinen. Käytännölliset funktiot ovat varsin perustavanlaatuisia ja yksinkertaisia: nimi erottaa yrityksen muista, se on helppo ääntää ja helppo taivuttaa. Kuten houkuttelevuus, käytännöllisyyskin voi olla subjektiivista. Nimen kehittelijöiden olisi kuitenkin hyvä ajatella nimen käytännöllisyyttä mahdollisimman laajan käyttäjäkunnan kannalta.

Käytännölliseen funktioon on perinteisesti kuulunut, että nimi on sitä käytännöllisempi, mitä edemmäksi aakkosissa se sijoittuu (Ainiala et al. 2008: 315; Sjöblom 2006: 236). Tässä on vanhastaan taustalla se, että tällöin nimi on löytynyt helpommin puhelinluettelosta. Etenkin tietyn tyyppisillä palveluyrityksillä, kuten parturi-kampaamoilla tai autokorjaamoilla, tämä ominaisuus on voinut olla elinehdon kaltainen: asiakas on saattanut valita mieleisensä kampaamon niiden nimien joukosta, jotka osuivat ensimmäisenä silmään. Tämä käytännölliseen funktioon kuuluva aspekti ei vaikuttaisi olevan enää yhtä merkittävässä asemassa nimen valinnassa. Vanhusten palvelukoteihin taidetaan muutenkin tutustua harkiten ja vertaillen ennen varsinaista valintaa, ja siinä prosessissa vaikuttavat varmasti enemmän muunlaiset syyt kuin pelkästään yrityksen nimi.

5.2 Jatkotutkimusaiheita

Tutkimukseni koskee ainoastaan Tampereen ja sen kahden ympäristökunnan hoivakotien nimistöä, ja se käsittelee 152 nimeä. Tutkimusta olisi helppo laajentaa ottamalla mukaan muiden, kenties satunnaisotannalla valittujen kuntien asumispalveluyksiköiden nimiä. Yksityiskohtainen nimien luokittelu vie toki paljon aikaa ja vaivaa, mutta huomattavasti laajemmalla aineistolla tästä aiheesta saisi vielä luotettavampia tutkimustuloksia. Nimien rakennepiirteiden esiintyvyyttä ja erilaisia nimeämisperusteita pystyisi tutkimaan kvantitatiivisesti paremmin, kun aineisto on tarpeeksi laaja. Tässä tutkimuksessa oli esimerkiksi luokiteltu paljon nimiä Muut nimet -otsikon alle. Olisikin mielenkiintoista selvittää, nousisiko isommasta aineistosta esiin joitakin uusia teemaryhmiä, kuten esimerkiksi mielen- ja tunnetilaa kuvaavat nimet, joita oli tämän tutkimuksen aineistossa vain kolme kappaletta.

Vanhusten asumispalveluyksiköiden nimistöä on siis tutkittu Suomessa sangen vähän. Tulevaisuudessa voitaisiin esimerkiksi selvittää, onko vanhusten hoivakotien nimeäminen vuosikymmenten aikana muuttunut ja jos on, niin millä tavoin. Hoivakotien omistajuus lienee ainakin siirtynyt

enemmän yksityiseen suuntaan, ja samalla nimien funktiot ovat arvatenkin kehittyneet kaupallisemmaksi. Hoivayritysten täytyy kamppailla elintilastaan ja asiakkaista kunnallisia laitoksia kovemmin.

Tulevissa tutkimuksissa olisi myös mielenkiintoista tehdä vertailua elämänkaaren molempien ääripäiden kesken: millä tapaa päiväkotien nimistö eroaa hoivakotien nimistöstä? Päiväkodeissa on vanhusten ryhmäkoteihin rinnastuvat päiväkotiryhmät, joilla niilläkin on kaikilla oma nimensä. Tämän tutkimuksen aineistossa oleva ylöjärveläinen ryhmäkoti *Pehtoori* esiintyy myös päiväkotinimisessä: eräs helsinkiläinen päiväkoti on nimeltään *Pehtoori*. Nimi on vanhaa maatalouteen liittyvää sanastoa, ja siksi sen mieltäisi kenties paremmin juuri ikäihmisten asumispalveluyksiköiden nimistöön kuuluvaksi. Kuitenkin se toimii hyvin myös nuoremman ikäpolven parissa, ja kenties se herättää keskustelua lasten ihmetellessä, mitä sana oikein tarkoittaa.

Asumispalveluyksiköiden nimistä herääviä mielikuvia olisi myös hedelmällistä tutkia. Mielikuvia voisi tutkia esimerkiksi hoivakotien asukkaiden, hoitajien tai tavallisten kansalaisten näkökulmasta. Erilaisten ihmisryhmien välillä voisi tehdä myös vertailua. Mielikuvat liittyvät myös yritysniemien houkuttelevaan funktioon. Kuten todettua, houkuttelevuus on hyvin subjektiivista. Olisikin mielenkiintoista selvittää, millaisilla nimillä pyritään tavoittelemaan mitäkin kohderyhmää. Vai onko hoivakodeilla ylipäättään erityisiä kohderyhmiä, vai kelpaavatko kaikki asukkaiksi? Aineistosta nousee esiin ainakin *Siunauksela-koti*, joka nimensä perusteella varmasti erottelee potentiaaliset asiakkaat ei-potentiaalisista. Tällainen nimi on tietoinen valinta, jonka tarkoituksena lienee löytää samat arvot jakavia ikäihmisiä hoivakodin asukkaiksi.

LÄHTEET

AINIALA, TERHI; RÄISÄ, TIINA; SJÖBLOM, PAULA 2020: Mediakeskustelun välittämä Tampereen yliopiston nimervalintaprosessi osallistujien roolien, positioiden ja argumenttien valossa. – *Puhe ja kieli* 40, s. 1–22. Puheen ja kielen tutkimuksen yhdistys.

AINIALA, TERHI; SAARELMA, MINNA; SJÖBLOM, PAULA 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Tietolipas 221. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.

AINIALA, TERHI 1997: *Muuttuva paikannimistö*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 667. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.

Avoin Kalevala. Kalevalan henkilöt, paikat ja esineet. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. <http://kalevala.finlit.fi/erisnimet> (8.11.2022)

Finlex. Sosiaalihuoltolaki 1301/2014. <https://www.finlex.fi/fi/laki/smur/2014/20141301> (18.4.2022)

Finlex. Toiminimilaki 2.2.1979/128. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1979/19790128> (15.10.2022)

Helppyy Oy. Palveluasuminen. Vaihtoehdot, palvelut ja hinnat. <https://www.helppyy.fi/post/palveluasuminen-hoitokodit-palvelut-hinnat> (4.11.2022)

JULKUNEN, EIJA 1998: *Palokkalaisten käsityksiä tiennimistä*. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/11833> (29.10.2022)

KALLIO, JENNA 2018: *Suomen alueella sijaitsevien suomenkielisten paikannimien säilyminen keskiajalta nykypäivään*. Suomen kielen kandidaatintutkielma. Tampereen yliopisto.

Karttapaikka. Maanmittauslaitos. <https://asiointi.maanmittauslaitos.fi/karttapaikka/> (11.11.2022)

Kasviatlas.fi. Luonnontieteellinen keskusmuseo. <https://kasviatlas.fi/> (15.3.2022)

- KIVIPELTO, ELISA 1999: *Tiennimistä kylännimiin: kurikkalaisten suhtautuminen ympäristönsä nimistöön*. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/11810?locale-attribute=en> (29.10.2022)
- Kuntaliitto. Iäkkäiden palvelut. <https://www.kuntaliitto.fi/sosiaali-ja-terveysasiat/sosiaali-huolto/iakkaiden-palvelut/asumispalvelut-ja-laitoshoido> (18.4.2022)
- LEPPÄNEN, TIMO 2016: *Merkilliset nimet. Tarinoita yritysten ja tuotteiden nimistä*. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.
- LESKINEN, MARJATTA; JAAKOLA, JUHA 1998: Tampereen kantakaupungin rakennuskulttuuri 1998. Tampereen kaupungin ympäristötoimen kaavoitusyksikön julkaisuja 2/98. Tampere.
- LOUHIVAARA, MAIJA 1999: *Tampereen kadunnimet*. Tampere: Tampereen museoiden julkaisuja.
- Nimipalvelu. Digi- ja väestötietovirasto. <https://verkkopalvelu.vrk.fi/nimipalvelu/> (22.10.2022)
- Mainiokodit. Mainiokoti Arwolan Aatos. <https://mainiokodit.fi/hoivakodit/mainiokoti-arwolan-aatos> (12.4.2022)
- SAARELA, TAINA 1996: Saisiko olla Nätti-Jussia? Etunimen sisältävät tavaramerkit. Teoksessa: Kiviniemi, Eero & Mustakallio, Sari: *Nimet, aatteet ja mielikuvat. Kolme näkökulmaa nimiin*. Kieli 11. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen laitos.
- Saga-palvelutalot. *Mikä ero on senioritalolla, palvelutalolla ja hoivakodilla*. <https://www.saga-care.fi/usein-kysyttya/mika-ero-senioritalolla-palvelutalolla-ja-hoivakodilla> (28.10.2022)
- Seitsemänveljestä.net -verkkosivusto 2020. Nurmijärven museo ja Melon Arbus Productions Oy. <https://www.seitsemänveljesta.net/main.php> (8.11.2022)
- SJÖBLOM, PAULA 2000: Yritysnimet – rajanvetoja. – *Sananjalka* 42, s. 141–156. Suomen kielen seuran vuosikirja. Turku: Suomen kielen seura.
- SJÖBLOM, PAULA 2006: *Toiminimen toimenkuva*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 1064. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.

SJÖBLOM, PAULA 2010: Yritysnimi luo ensivaikutelman ja ylläpitää mielikuvia. – *Kielikello* 3/2010. <https://www.kielikello.fi/-/yritysnimi-luo-ensivaikutelman-ja-yllapitaa-mielikuvia> (28.10.2022)

Tilastokeskus. Väestö ja yhteiskunta. https://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html#vaestorakenne (22.10.2022)

Ylöjärven kaupunki. Ikäihmisten palvelut: Perttelintupa. <https://www.ylojarvi.fi/perttelintupa> (28.10.2022)

LIITE 1. NIMIAINEISTO

Luettelossa on seuraavat tiedot:

- 1) palvelukeskuksen nimi
- 2) sijaintipaikkakunta
- 3) yksityinen (Y) / kunnallinen (K)
- 4) Palvelumuoto (PAL = palveluasuminen, TEHPA = tehostettu palveluasuminen)
- 5) Palveluntarjoaja (säätiö, yhdistys, osakeyhtiö, kaupunki)
- 6) Mahdolliset ryhmäkotien nimet on lihavoitu

Kaukaharju	Tampere	Y	PAL, TEHPA	Sointu Senioripalvelut
Keinupuisto	Tampere	Y	PAL, TEHPA	Sointu Senioripalvelut
Kuusela	Tampere	Y	PAL, TEHPA	Sointu Senioripalvelut
Taatala	Tampere	Y	PAL, TEHPA	Sointu Senioripalvelut
Koivupirtti Hopeapaju Vaahtera Pihlaja	Tampere	Y	PAL, TEHPA	Koivupirtin säätiö sr
Toukola Sarka Pellava Verka Puuvilla	Tampere	Y	TEHPA	Kontukoti
Satama Karikko Kompassi Kotisatama Horisontti Majakka	Tampere	Y	TEHPA	Kontukoti
Hopeakallio	Tampere	Y	PAL	Kontukoti
Kotipirtti Onnela Tyynelä	Tampere	Y	PAL, TEHPA	Kotipirtti ry
Petsamokoti	Tampere	Y	PAL, TEHPA	Tampereen ensi- ja turvakoti ry

Koskikoti Reinola Vienola Ainola Väinölä Rauhala	Tampere	Y	TEHPA	TampereMissio ry
Petäjäkoti Silmula Oksala Käpylä Tuohela	Tampere	Y	TEHPA	TampereMissio ry
Attendo Johannes	Tampere	Y	PAL, TEHPA	Attendo Oy
Attendo Villa Aalto	Tampere	Y	PAL, TEHPA	Attendo Oy
Attendo Ruusuvuori	Tampere	Y	PAL	Attendo Oy
Hoivakoti Daalia	Tampere	Y	PAL, TEHPA	Esperi Oy
Hoivakoti Ratina	Tampere	Y	PAL, TEHPA	Esperi Oy
Hoivakoti Omenapiha	Tampere	Y	PAL, TEHPA	Esperi Oy
Palvelukeskus Kielo	Tampere	Y	PAL, TEHPA	Esperi Oy
Nurmikoti Aatula Eetula Iitula Pirtilä Ylä-Hannala Ala-Hannala	Tampere	Y	TEHPA	Nurmikoti Oy
Tammistokoti	Tampere	Y	TEHPA	Yrjö ja Hanna Kodit
Tammenlelväkoti	Tampere	Y	PAL, TEHPA	Tammenlelväkeskus
Kaupinkoti	Tampere	Y	PAL	Tammenlelväkeskus
Tammenvesa	Tampere	Y	PAL	Tammenlelväkeskus
Viola-koti Viola Willa Viola Pellavakoti	Tampere	Y	PAL, TEHPA	Viola-kotiyhdistys ry

Lamminranta Kaisla Lumme Kilpukka Ulpukka	Tampere	Y	TEHPA	Treili
OttoFanny Otto-tupa Fanny-tupa	Tampere	Y	TEHPA	Treili
Vaakon harju	Tampere	Y	TEHPA	Treili
Valleri	Tampere	Y	TEHPA	Treili
Elämänpuu	Tampere	Y	PAL, TEHPA	Hyvänolon Elämänpuu Oy
Lahdensivun koti	Tampere	Y	TEHPA	Tampereen Naisyhdistys
Mainiokoti Ilonkaari Aino Ahti Vellamo Väinö	Tampere	Y	TEHPA	Mehiläinen Oy
Jukola Lauri Simeoni Juhani Timo	Tampere	K	TEHPA	Tampereen kaupunki
Impivaara Venla Eero Tuomas Aapo	Tampere	K	TEHPA	Tampereen kaupunki
Männistö Kantola Oksala Honkala Latvala	Tampere	K	TEHPA	Tampereen kaupunki
Pappilanpuisto Ankkuri Ruori Masto	Tampere	K	TEHPA	Tampereen kaupunki

Pohjola Otava Sirius Pohjantähti Aurinko Orion Lyyra	Tampere	K	TEHPA	Tampereen kaupunki
Toukola Kontukodin kanssa) 1A 1B 2A 2B	Tampere	K	TEHPA	Tampereen kaupunki (puoliksi)
Pispanlinna Ryhmäkoti 1 Ryhmäkoti 2 Ryhmäkoti 3 Ryhmäkoti 4 Ryhmäkoti 5 Ryhmäkoti 6 Ryhmäkoti 7	Tampere	K	TEHPA	Tampereen kaupunki
Koukkuniemi Havula Iltala Koivula Urpula	Tampere	K	Vanhainkoti	Tampereen kaupunki
Tiuravuoren palvelukeskus Tarupirtti Tiurala	Ylöjärvi	K	TEHPA	Ylöjärven kaupunki
Pehtoori	Ylöjärvi	K	TEHPA	Ylöjärven kaupunki
Perttelintupa	Ylöjärvi	K	Vanhainkoti	Ylöjärven kaupunki
Attendo Graniitti	Ylöjärvi	Y	PAL, TEHPA	Attendo Oy
Attendo Soppeenpuisto	Ylöjärvi	Y	PAL, TEHPA	Attendo Oy
Hoivakoti Elokaari Pauliinakoti Siirikoti	Ylöjärvi	Y	TEHPA	Esperi Oy
Hoivakoti Katriina	Ylöjärvi	Y	TEHPA	Esperi Oy

Hoivakoti Vihtori	Ylöjärvi	Y	TEHPA	Esperi Oy
Hoivakoti Vivian	Ylöjärvi	Y	TEHPA	Esperi Oy
Keihäsniemen koti	Ylöjärvi	Y	PAL	Ylöjärven Palvelutalosaatiö Kaksikko Oy
Keihäsniemen dementiakoti	Ylöjärvi	Y	TEHPA	Ylöjärven Palvelutalosaatiö Kaksikko Oy (kaksi ryhmäkotiä, ei virallisia nimiä, puhekielessä “Uusi puoli” ja “Vanha puoli”)
Vihnuskoti Annin aitta Järvikoto Kaakkurin koti Marian pirtti Oskarin tupa Tapion torppa	Nokia	K	TEHPA	Nokian kaupunki
Mainiokoti Lähdeniitty Niitty Lähde	Nokia	Y	TEHPA	Mehiläinen Oy
Mainiokoti Arwolan Aatos linan ryhmäkoti Kallen ryhmäkoti	Nokia	Y	TEHPA	Mehiläinen Oy
Attendo Fredrik	Nokia	Y	TEHPA	Attendo Oy
Hoivakoti Iris	Nokia	Y	TEHPA	Esperi Oy
Hoivakoti Villa Niemi Saarnikoti (Talossa on myös mt-kuntoutujille)	Nokia	Y	TEHPA	Esperi Oy Kuusamakoti ja Pihlajakoti)
Villa Koski	Nokia	Y	TEHPA	Koskihoiva Oy
Siunauksela-koti	Nokia	Y	PAL	Siunauksela ry

LIITE 2. NIMIAINEISTON LUOKITTELU NIMEN MÄÄRITEOSAN SISÄLLÖN MUKAAN

NIMEN SISÄLTÖ

I Paikallinen nimiaines

Kaukaharju
Keinupuisto
Kuusela
Taatala
Petsamokoti
Petäjäkoti
(Hoivakoti) Ratina
Nurmikoti
Kaupinkoti
Vaakon harju
Valleri
Pappilanpuisto
Koukkuniemi
Tiuravuoren palvelukeskus
Tiurala
(Attendo) Soppeenpuisto
Keihäsniemen koti
Keihäsniemen dementiakoti
Vihnuskoti
(Mainiokoti) Lähdeniitty
Lähde
Niitty
(Hoivakoti) Villa Niemi
Pohjola

II Keksityt luontonimet

Koivupirtti
Hopeapaju
Vaahtera
Pihlaja
Karikko
Hopeakallio
Koskikoti
Silmula
Oksala
Käpylä
Tuohela
Villa Aalto
(Attendo) Ruusuvuori
(Hoivakoti) Daalia
(Hoivakoti) Omenapiha
(Palvelukeskus) Kielo
Tammistokoti
Tammenlehväkoti
Tammenvesa
Lamminranta
Kaisla
Lumme
Kilpukka
Ulpukka
Lahdensivun koti

Männistö (myös Kansanperinne ja kirjallisuus)

Kantola

Oksala

Honkala

Latvala

Havula

Koivula

Urpula

Järvikoto

Kaakkurin koti

Saarnikoti

Villa Koski

(Attendo) Graniitti

Pauliinakoti

Siirikoti

(Hoivakoti) Katriina

(Hoivakoti) Vihtori

(Hoivakoti) Vivian

Annin aitta

Marian pirtti

Oskarin tupa

(Mainiokoti) Arwolan aatos

Iinan ryhmäkoti

Kallen ryhmäkoti

(Attendo) Fredrik

(Hoivakoti) Iris

Perttelintupa

III Henkilönnimi

Reinola

Vienola

Ainola (myös kalevalainen kansanperinne)

Väinölä (myös kalevalainen kansanperinne)

Rauhala (oletettavissa henkilönnimeksi, koska se on muiden henkilönnimien joukossa)

(Attendo) Johannes

Aatula

Eetula

Iitula

Ala-Hannala

Ylä-Hannala

Viola

Willa Viola

OttoFanny

Otto-tupa

Fanny-tupa

IV Kansanperinne ja kirjallisuus (= Kalevala ja Seitsemän veljestä)

Toukola

Tapion torppa

Aino

Ahti

Vellamo

Väinö

Jukola

Lauri

Simeoni

Juhani

Timo

Impivaara

Venla

Eero

Tuomas

Aapo

Toukola

V Nimettömät

1A

1B

2A

2B

Ryhmäkoti 1

Ryhmäkoti 2

Ryhmäkoti 3

Ryhmäkoti 4

Ryhmäkoti 5

Ryhmäkoti 6

Ryhmäkoti 7

VI Muut

Satama

Kompassi

Kotisatama

Horisontti

Majakka

Kotipirtti

Onnela

Tyynelä

Pirttilä

Elämänpuu

(Mainiokoti) Ilonkaari

Ankkuri

Ruori

Masto

Otava

Sirius

Pohjantähti

Aurinko

Orion

Lyyra

Pispanlinna

Iltala

Tarupirtti

Pehtoori

(Hoivakoti) Elokaari

Siunauksela-koti

Sarka

Pellava

Verka

Puuvilla

Pellavakoti